

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDA

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FOR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Fru Therese Boon och hennes

I DAGARNE har genom dagspressen gått en notis, att en fru Therese Boon i Haag till konung Oscar ämnar öfverlämna ett fredsalbum såsom ett tecken på de där nyligen samlade fredskonferensdelegerades och andra fredsvänners värdesättning

DET ATT KÄNNA hvilat för nerverna af att vara i ett främmande land och njutningen för ögat att samtidigt se sig i ett gediget litet Sverige, det är någonting som ej ofta bjuds, men det bjuds i Haag, Königin-Emma-Kade 130, hos fru Therese Boon, född Clemens. Den mångbesjungna nordiska gästfriheten, som nästan är utdöd i vårt eget land, för här på Emma-Kade ett blomstrande lif och väcker hos de reserverade holländarne en med förundran uppblandad beundran. Under fredskonferensens jäktande dagar var hennes hem samlingsplatsen för såväl journalisterna som för åtskilliga af de utländska delegerade, och hvar och en af dem tyckte sig helt säkert i fru Boon finna en kunnig och intresserad åhörarinna vare sig samtalet gällde politik, litteratur eller konst.

Fru Boon har intima förbindelser med framstående representanter för den holländska litteraturen och konsten och har begagnat detta sitt inflytande att kraftigt verka för uppmärksammandet af den moderna svenska litteraturens mera framstående alster.

Fru Boon — en dotter af den år 1887 aflidne fil. doktor Fritz-Sam. Swensson Clemens och hans efterlevande maka född Scherstén — är sedan fem år tillbaka bosatt i Holland och gift med kapten J. W. Boon, befälhafvare på en ångare med fraktfart till Indien. Hon skriver och talar holländska språket med en säkerhet och en elegans, som många infödda holländare afundas henne. Men trots detta är hon dock i hvarje tum svensk till sinnelag och tänkesätt, och ehuru hon lefver i de allra lyckligaste förhållanden i sin mans fädernesland, motser hon dock med långtan den dag, då han lämnar sitt oroliga farouppfyllda lif och flyttar med henne öfver till hennes land.

Courier de la Conférence de la Paix karakteriserar henne i ett af sina septemhernummer som en glödande fredsvän och både såsom sådan och varm patriot följde hon med djupt intresse de senare årens tillspetsade situation mellan Sverige och Norge och unionens slutliga upplösning. De missaktande ord och axelryckningar, hvarmed man synnerligen i utlandets officerskretsar brukade tala om Sveriges hållning i frågan, gingo henne hårdt till sinnes, och under trycket af den orätt hennes land och dess åldrige monark lidit upprann i hennes hjärna den fosterländska tanken att, medan hon hade omkring sig representanter för hela världens politici samla deras utlåtanden om Sveriges förhållande, till Norge vid unionskrisen.

En daglig tidning har ingående beskrifvit madame Boons ståtliga hem med dess olika stilar, och det var i det rum, som i minsta

HÖSTSCHERZO.

*NU BRAST din ton, nu sjönk din sång i
moll,
o, Höst, i svart med guld kring mantelns
fäll.*

*Ditt sorgsna anlet du mot jorden vände,
vänd och mot jord ditt brustna instrument,
från hvilket klangen dof, men mäktig ljud
än i oktoberdagen stark och röd.*

*Ditt lif, o, röda Höst, din eld förtärt. —
Dö skall och glansen du i elden närt.*

*Re'n kring ditt minne köldens dödar stå
likt resta kummel, väldiga och grå,
och öfver kummelkullars stela rad
nedhvirfla sakta dödens gula blad
och breda glömskans dok och grafvens doft
på svunnen fågrings sönderfallna stoft...
Och vinden susar, ingen stråle ler
och intet drömtänkt, barnsligt under sker.*

*Snart ligger snön helt vit på jämnad graf,
sen sista minnets sista blomst stötts af,
och himlen hvälfver öfver slocknad brand
så kyligt blek sin kupas vida rand,
och sången tiger stilla i hvar bröst,
ty ingen minnes mer din glans, o, Höst.
Ditt lif var död, fast rödt på kinden brann,
och under purpurglans ditt lif förrann.*

HJALMAR WALLANDER.

fosterländska autografalbum.

af hans fredsgärning under 1905 års unionskonflikt. Vi äro här nedan i tillfälle att lämna några närmare upplysningar om detta intressanta dokument och dess öfverbringarinns person, meddelade af en under fredskonferensen närvarande svensk författarinna.

detalj återger en svensk allmogestugas vardagsrum, hon framlade sitt album och förklarade dess ändamål.

Excellensen Turkhan Pascha, som då befann sig bland hennes gäster, yttrade en smula ironiskt, att de delegerades hufvudsakliga uppgift vid fredskonferensen hade varit att fylla minnesalbum och "signer des menus". Föreliggande autografalbum skilde sig dock från alla andra därigenom, att det hade ett annat mål än att uppvisa en mängd olika namnteckningar, och att det härvidlag var långt mer den uttalade tanken, vid hvilken man fäste sig, än de namn, hvarmed den var undertecknad. Baronessan Bertha von Suttner fyllde albumets första blad med en värtalig lyckönskan till Sverige och dess konung för det mod de visat att våga lyssna till och följa civilisationens och mänsklighetens bud midt i den krigiska stämningens storm. Mr William Stead, den store fredsaposteln, skriver: "Afvecklingen af en dylik strid utan att ens en droppe blod blifvit utgjuten är för Sveriges konung en verklig triumf och kastar öfver landet ett oförvanskligare hjälteskimmer än Gustaf Adolfs och Karl den XII:s glänsande segrar." Sir Thomas Barclay säger: "Sveriges hållning under den ödesdigra unionskrisen är det vackraste exempel på självbehärskning, som historien någonsin inregistrerat i sina blad, och det skall fortleva i människornas minne som en af de ädlaste handlingar en suverän någonsin utfört."

I samma anda uttala sig äfven de amerikanska delegerade herrarne Scott, Buchanan och general Davis, de kubanska delegerade herrarne Sanguily och Quesada, herr Triana från Kolumbia, öfverste Tinge från Kina, herr Harandjouloff från Bulgarien jämte ett femtiotal andra från skilda hörn af världen.

Courier de la Conférence uttrycker den vänliga förhoppningen, att hvart och ett af dessa välmenande ord måtte gjuta en droppe balsam i de sår, som tillfogades svenska hjärtan genom de grofva förolämpningarna och grymma insinuationerna från det besvikna krigspartiet.

Men det är icke blott de litterära och konstnärliga intressena, som i fru Boon ha en liflig förespråkarska. Fru Boon ämnar nämligen nästa år anordna och ställa sig i spetsen för en utställning i Haag af svenska handarbeten, utgångna från Handarbetets vänner i Stockholm, en utställning som under hennes egid utan tvifvel kommer att tilldraga sig den allmänna uppmärksamheten.

IDA BÄCKMANN.

I flyttningsdagar.

“Vi behöfva hvarandra!”

Af Laura Fitinghoff.

DEN KANDA författarinnan har här i en artikel, som kommer att efterföljas af ett par andra, tagit upp till behandling den evigt aktuella tjänarinnefrågan — dock ej endast för att klaga öfver förhållandenas odräglighet, utan för att framställa positiva förslag till en ändring och förbättring.

I.

“Uppfostran”.

DET ÄR MED tjänarinnefrågan som med väderleken. Man kan dryfta den i oändlighet utan att ämnet blir uttömdt eller mister sitt intresse, åtminstone för dem som lida af de närvarande förhållandenas ohållbarhet.

Det är synd om fruarna, när de, själfva okunniga och oförståndiga, bero af en under sådana omständigheter naturligt nog snart despottisk vorden tjänare, och det är synd om den tjänande, då hon, illa uppfostrad för sitt kall, är beroende i tjänsten.

För att bringa frågan till en så vidt möjligt normal lösning tarvas enligt en erfaren husmoders tanke trenne bestämmelser. Dessa bestämmelser omfatta då i främsta rummet: husmoderns såväl som tjänarinnsans uppfostran för det styrande och tjänande kallet.

För det andra afse de ett nu som förr fast, bindande aftal genom orygglig öfverenskommelse eller upptagande af gamla tiders betryggande städsl.

För det tredje betygens affattande på en annan för bägge parterna mindre motbjudande, etisk-praktisk grund.

Vi ägna oss nu åt den första frågan, berörande husmoderns och tjänarens “fostran” för kallet, och vi finna, att bägge parterna därvid måste underkasta sig en nog så ansträngande kurs eller omfattande hushållsskola — inom hem och hushåll.

Husmodern skall genom en okunnig, kanske likgiltig, retsam antagonist till tjänsteande lära sig själfuktens, tålmodets, den säkra insiktens svåra konst. Hon måste hos sig bannlysa feghetens, slapphetens och bekvämlighetens vanor samt modigt draga sig upp ur den lojhet, som kommer henne att öfverse med allsköns fel hos tjänaren, äfven sådana som för henne och familjen kunna blifva af ödesdiger art.

När den betrodda tjänarinnan i ett hem har öppen taffel i köket på de inköpta af henne rundligt tilltagna födoämnen, så får ej husmodern, eller, hvilket är än mera vanligt, herrn i huset förfärad, rädd om den husliga friden, rädd att för en tid gå miste om den förträffligt lagade maten, öfverse med sådana oegentligheter. Hon, husmodern, måste nu som under förra tiders hustukt taga bladet från munnen, hon måste bestämdt förehålla tjänarinnan det olämpliga, otillåtliga i dylika tilltag.

Äger husmodern visshet om att i jungfrukammarens, för henne fullt fridlysta område, röra sig individer, som hon kanske skulle tveka att släppa in i hemmet midt på dagen, och att dessa individer icke endast logera inom förenämnda för husmoderns öga oåtkomliga område, utan att de dessutom också åtnjuta en familjeförsörjares förnämligaste rättigheter och förmåner, ja, då får hon ej, af fruktan för uppträden, säga med en hopplöshetens suck,

de äro likadana alla — och så blunda för det hela. Hemmets helgd får ej så oskärmas, dess moraliska och hygieniska välfärd ej vederstås.

Husbond och matmor måste häfda rätten att kontrollera det åtminstone yttre sedliga lifvet hos den tjänare, hvilkens uppförande i sådant hänseende har så stor betydelse för samtliga medlemmar inom ett hems begränsade område.

En flicka, som skaffar sig tjänst inom familj, måste genast från början få klart för sig, att hon icke äger rättighet att söka sådana förlusteställen, där icke blott hennes anseende som fin och ärbär flicka vedervågas, utan där hon äfven riskerar att komma i beröring och kanske senare intimt umgänge med individer, hvilka kunna få ett ödesdiger inflytande öfver hennes och den familjs tillvaro, där hon vistas — då de kunna vara behäftade med sjukdomar af farligt smittoförande art, att ej tala om möjliga moraliska oarter.

Min öfvertygelse är den, att det är detta slappa låt-gå-system, som har en ej så liten del i oefferrättlighetsstillståndet inom tjänarinnefacket. Ordhållighet, plikt och ansvarskänsla äro begrepp, som hos en äkta, nutida tjänarinna äro i utdöende. Och hvarför? Jo, i de flesta fall därför, att praktisk insikt, ansvar och plikt-känsla äro i samma mån i aftagande hos den tjänstgifvande, att denna, ängslig och försagd, på hvarje område beroende af den undsättning som hon genom annons eller byrå påkallat, redan från början ger tapp och låter tjänstökarens fordringar öfverflygla egna, för hemmets ordning och harmoni nödvändiga anspråk.

Den svenska tjänstflickan är stolt och hederlig och vet i många fall att motsvara det förtroende man visar henne, när hon öppet och utan pockande öfvermod gör anspråk därpå.

Den svenska tjänstflickan är af naturen väl ansedd och upptagen i utlandet. Jag har funnit typen af denna friskhyllta, allvarligt blickande, träget sysselsatta kvinna i de Europas städer jag besökt, och jag har känt mig stolt och rörd öfver det förtroende, den trygga tillit, som visats Sveriges i främmande land tjänande döttrar. Hvem känner ej huru svenskan är uppskattad i Amerika som tjänarinna, huru hon äfven i allmänhet väl och pliktroget utför sitt vid fabriker, i magasin och butiker åtagna arbete.

När hon så gör, så är det ej, emedan det arbete, som på en plats i ett utländskt hem fordras af henne, är lättare, eller att det hon har att utföra på en fabrik är af angenämre art eller att tillvaron i magasin eller butik är mindre betungande än tjänstflicksplatsen. Nej, det är emedan hon på dessa platser vet till hvad hon förbinder sig. Hon får redan från början klart för sig de svårigheter hon skall ha att öfvervinna och hvilka hon vet med sig att hon måste finna sig uti en längre förutbestämd tid.

Ack, om icke det djupa misstroendet funnes så fast rotadt emellan tjänstgifvare och tjänstökare! Om den förre ägde det snart sagdt naiva modet att tala till den platsökande, så att denna kunde och ville förstå, att med hennes fästade vid huset afses ej endast praktisk hjälp, utan att det äfven innefattar trefnad vid en daglig sammanvaro, utveckling af karaktären, utbildandet af de goda egenskaper, som måste finnas inom hvarje människa, hon vare tjänare eller fri. Mycket vore vunnet därest hon lyckades öfvertyga den misstroget lyssnande tjänaren om att det icke är endast ett främmande hems heder och trefnad det gäller, när för detsamma okända manspersoner dröja sig kvar under nätterna eller på annat ställe samma tid njuta af den ensamma obeskyddades sällskap, utan att det, som förut nämnt är, äfven gäller hennes egen heder samt därtill hälsa och framtid.

Betydelsen af märket:

Victoria
kängan

i Dam-skodon.

När man ser ordet »VICTORIA» i en damkänga, så kan man vara förvissad att det är en känga af bästa kvalitet. Man invänder måhända: »Därtill är den för billig, skodon som säljas för mindre än kr. 20 paret, kunna icke vara förstklassiga i alla afseenden.» Detta kan vara sant om många fabriker, men skodon af märket »VICTORIA» innehålla endast det bästa i såväl läder som foder och tråd, och tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

Huru lyckligt om matmodern redan från början lyckades öfvertyga den kanske unga, illa uppfostrade flickan om att kommande bestämda tillsägelser, upprepade önskingar måste åtlidas, öfvertyga henne om att man icke blir en hel, viljestark, oberoende människa, förrän man lärt att behärska och kufva sin vilja.

Godt vore äfven, om den tjänande finge klart för sig, huru i dessa tider mer än någonsin förhållandena växla. Den nu förtryckta, trotsigt knotande kan själf få en matmoders styrande uppgift. Skulle hon därunder se orättvisorna med samma ögon? Den unga matmodern och tjänarinnan äro nu skenbart föga likställda, då den förra äger sin fulla frihet och blott har att befalla, och den senare, “en stackars tjänare”, är förtryckt och saknar alla rättigheter.

Om ock i dessa tider matmoderns rätt att “befalla” kan tyckas något betungande, kvarstår till tjänarens favör ett faktum, som gör talet om att hon “dygnet om är i saknad af sin frihet” till ett nonsens. Jag afser härmed förenämnda hänsyftning på den frihet tjänarinnan åtnjuter inom sin egen jungfrukammare, ja, äfven köksområdet.

Medan matmoderns, familjens, privata lif ligger öppet och oförtäckt för tjänaren, en något så när klippsk, skarpsynt sådan genomskådar det snart i dess innersta gömmen och är äfven på det klara med familjens umgänge, så är tjänarens intima förhållanden, hennes umgänge inne och ute, hennes släktskap och värst af allt, hennes fysiska och andliga egenskaper husmodern främmande ofta nog, huru länge de båda än stå i beröring med hvarandra under samma tak.

Många husmodrar känner jag, men endast i undantagsfall vilja eller anse dessa sig äga rätt att ens på dagen uppträda på jungfruns område inom den af henne själf mer eller mindre sorgfälligt utrustade och furnerade “kammaren”. För att ytterligare skärpa afstängdheten på detta område står utgången (ingången!) oftast i beröring med den “fria egn köksuppgången”. Det finnes i sanning intet annat medel att råda bot på de fruktansvärda olägenheter, som vållas af ett sådant fribytarsystem inom hemmets område, än ett öppet, godt, förtroendefullt förhållande mellan fru och jungfru. Den matmoder, som ej tror sig om att kunna styra med kärlekens mjuka, men fasta tyglar, måste därvidlag ta i med de respektingivande hårdhandskarna. Som pesten måste hon dock sky gnatets, retlighetens, uppbrusningens, misstroendets gissel, när hon vill styra de under hennes välde komna tjänarne eller tro sig om att vinna deras förtroende. Hon måste äga så mycken insikt i sitt fack, att hon utan att skälfva af fruktan för ett näsvist svar vågar ge en varning, en bestämd tillrättavising, som hon vet är berättigad och öfvertänkt. Till den som för en “elak min”, ett häftigt ord, en i hennes tanke orättvis till-

Iduns Modellkatalog

n:r 4 för hösten nu utkommen.
Pris 60 öre. Erhålles genom hvarje bokhandel och tidningsförsäljare.
Portofritt från IDUNS MONSTERAFDELNING, Stockholm.
om 60 öre insändes i postanvisning eller snarmärken.

sägelse vill gå sin väg och lämna tjänsten, bör hon säga allvarets, varningens ord: "Du" (ack, på den tiden man som en mor fick säga du till sina unga tjänsteflickor, ej mindre till de gamla!) "ja, du eller Anna, Sofi gör sig själf största skadan vid en brådstörtad besinningslös flyttning. — Betänk, jag kan undvara Anna och här inom hemmet få platsen ersatt med tillfällig hjälp eller så långt mina krafter stå bi hjälpa mig själf, jag förlorar ej så mycket varken af mitt anseende eller ekonomiska bestånd som Anna. En ny tjänst utan alla olägenheter uppbringas ej på ögonblicket, tillvaron, medan Anna söker den, på byråer och med smyglogi hos jungfrur i främmande hem torde ej heller vara vidare treflig, så jag råder Anna i all vänlighet att tänka sig för. Man måste öfver livets stötestenar. Ta vi hvarandra i hand, när vi skola öfver en så'n svårighet — så går det bättre."

När orden fallit i ungefär den riktningen, så vet jag att ledsamma förhållanden mellan matmor och tjänare på mer än ett håll för tillfället utjämnats. Småningom ha stötestenarna förefallit mindre öofverkomliga. Huru varmt känna de ej nu för hvarandra: en jungfru, numera uppbyren sjuksköterska, och hennes första fru, som fick höra, att hon var ovetig, när hon gaf en tillrättavisning. Uppfostrans tygel och kapson ha ändrat hennes hela lifsriktning och verkningarna däraf kunna snart nog skönjas hos den tjänande i mera behärskad rörelse, ett blidare, från förra tiders misstänksamma buttra minspel afvikande, anletsuttryck. Ovisst kringirrande, likgiltigt blickande eller nyfikna spanande ögon ha fått något af fasthet och lugn, något af välvilja öfver sig, samma lugna trygga hem-min som hos den som säger "vi" och "vårt" om det hon har om händer, och hvilken också känner att hon, trots ansträngning och mängden gång föga upplifvande arbete, dock äger ett "hem", där hon vistas. Ett hem, där hennes uppfostran och utvecklingsmöjligheter ännu fortgå till ömsesidig fromma för henne själf, "hushålleleven", och för husmodern, hvilken under lärokursen uppfostrar sig själf jämsides med tjänaren.

De egenskaper, hvilka husmodern under en sådan kurs utvecklats hos sig, äro i sanning värdefulla nog ej blott för henne själf, men för henne och samhället: själfbehärskning, rättvisa, eftertanke, förstående af en annans, en så kallad underordnads ofta begreppsförvirrade tankelif, offerande af egna dumma makliga vanor, där de tjäna som dåligt exempel. Ja, den viljeöfvervinnelse och själfukt, som bemödanden i ofvanberörda riktning alstra hos en husmoder, äro just hvad som skapar den starka, goda, kloka, gammaldags husmodern, modern, makan, samhällets säkra grundval.

En sådan kvinna fullt upptagen af hemmets andliga och lekamliga värf, lösgör sig ej vid första lilla misshällighet från åtagna förbindelser af allvarlig art. Lika litet frigör hon sig i ögonblickets upphetsning öfver en mer eller mindre allvarlig förseelse från den tjänare, till hvilken hon känner sig stå i uppfostringsutbyte. Under uppfostringskursen har hon lärt sig fatta betydelsen af de tre orden: "Vi behöfva hvarandra".

"Toutou" i New York.

En serie bref till "Nella" utgifna och illustrerade af W. Algren.

Andra brefvet.

New York. Dogpalace Hotel. ^{26/5} 07.

Käraste min gumma!

Sedan jag nu ägnat ett helt dygn åt hvila och toalettbestyr samt under några dagar sett mig om, vill jag med dessa rader redogöra för mina första intryck.

Det var en mycket stor misräkning för mig att icke få springa eller ströfva omkring och nosa öfverallt i full frihet. Man kommer till frihetens land med vissa pretentioner, men alla anspråk i den vägen gör man bäst uti att lämna hemma. Jag som aldrig i mitt lif haft en nosgrimmia skulle nu bli tvungen att anlägga en sådan där förnedrande apparat. Lagen af 1903 är tydlig nog, men dess bättre ha dock forna tiders friare författningar det goda med sig, att man i nio fall af tio ostrafadt kan öfverträda lagar och föreskrifter. Förresten är det så tunnsådt med poliskonstaplar, att man skall ha särskild otur för att råka på någon och isynnerhet någon, som gör sig besvärlig att ingripa. Biter man ingen eller på annat sätt uppträder fridstörande, kan man ganska lugnt ge sig ut t. o. m. på vidsträckta expeditioner utan såväl halsband som nosgrimmia eller skattekvitto. Men det är dock alltid med hjärtat i halsgropen, ty blir man ertappad och ej vill betala mutor, så smäller det. Myndigheterna blunda i det längsta i hopp om kontant erkänsla, men om det visar sig icke gå att afpressa den ertappade några penningar, då ingripes hänsynslöst. Dessa stora, välgödda poliskonstaplar blifva då brutala och oresonliga som endast en newyorkerpolis kan vara.

På sista tiden har utnämnts en polismästare, som anses vara mycket driftig och som satt såsom sitt mål att göra slut på detta mutsystem, men få se om han lyckas. Det skulle emellertid vara bra olyckligt för alla våra vänner, ty att döma af ett yttrande af en bland hans redskap, en framstående magistratsperson, borde "alla hundar jagas bort från New York". Han var själf hundvän, sade han, "men att ha dem i staden vore ett brott mot allmänheten och en grymhet mot hundarna." Hvad kunde han mena med det?

Mr "Fedinck" känner hela sta'n, ty New York oaktadt sin kolossala utsträckning är i det hela ganska småstadsaktigt, och alla veta hvem han är, ty han räknas till de mera kända figurerna på Broadway samt på alla kapplöpningsbanor och "ballgrounds". Bättre ciceron kunde jag ej önska mig, och i hans angenäma sällskap har jag redan besökt de intressantaste platserna i jättestaden. Men du gör dig intet begrepp om, huru smutsigt det är på gatorna. Skulle jag förlänga min vistelse här, vore jag absolut nödsakad att uppoffra mina lockar, annars vore det alltför besvärligt. Framförallt måste man hålla sig fin, ja superfin, ty den, som här i New York icke är till öfverdrift putsad, blir ringaktad och sedd öfver axeln. Detta var för mig en komplett öfverraskning. De äro dock alla klippta öfver en kam, och man kan knappast skilja den ena från den andra. Men fina äro de. Riktiga modehjärtar.

Det finnes inga amerikanska busar i New York. Sådana importeras från Armenien, Italien, Grekland, Ryssland etc. och den infödde newyorkaren tycker sig på grund af sin börd vara ett slags öfverklassare. Det är emellertid icke blott utlänningar, som den äkta newyorkaren

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter
ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr.
Sändes tull- & portofritt direkt till privata.
Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

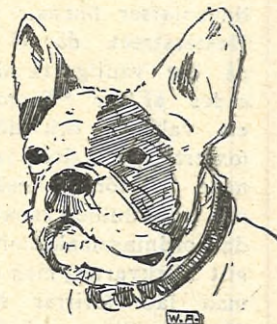
anser sig kunna se ned på, utan äfven de s. k. landsortsboarna äro i allmänhet föremål för hans förakt. När jag härom dagen frågade mr "Fedinck", om han hade några bröder, gaf han mig följande betecknande svar: "Ja! jag har tre som lefva, och en som bor i Filadelfia", hvilket svar genast lät mig förstå huru "landet ligger".

Detta oaktadt äro människorna mycket snälla här, fördragsamma samt gästfria eller, om jag så får säga, frikostiga med bjudningar. Det trefligaste är att man nästan aldrig får se någon gå med käpp. Detta från den råa fortiden härstammande pinoredskap, som i Europa förskaffar oss så många sorgliga stunder, är så godt som okänt här.

Att newyorkarne äro fördragsammare än andra människor ha de helt visst spårvagnar, underjordiska- och höjdbanor att tacka för, ty någon hänsynslösare behandling af allmänheten än dessa bolag tillåta sig kan man ej föreställa sig. Ingenstädes i Europa skulle något sådant kunna äga rum en enda dag. Vagnarna äro alltid proppade och människorna stå packade som fikon. Ofta stå två à tre led inuti vagnarna, hållande sig i från taket hängande skinremmar. Den bakre plattformen lassa newyorkarna sig på ibland som bin kring ett fluster, och på hvarje litet utsprång stå minst en eller två, som riskera lifvet hellre än de vänta till nästa vagn.

Mot hundar är man dock tillmötesgående. De få komma in med i spårvagnarna, om de kunna sitta i knät, äfvenledes är det dem tillåtet att stå på plattformen, men detta senare alternativ är dock föga inbjudande, ty dels är trängseln ofta nog lifsfarlig, dels råder där vanligen en smuts, som är obehaglig. Bland amerikanarens mindre goda sidor är att han spottar i tid och otid, ibland visserligen med verklig yrkesskicklighet och förvånande träffsäkerhet på långa afstånd, men genomsnittsnewyorkaren af medelklassen lägger lugnt sin öfverlopps-saliv eller sina uttuggade gummibussar framför sig på golfvet. På sin höjd att han skrapar ett tag med foten, som han sedan utan vidare sätter upp på bänken midt emot. Visserligen står det i spårvagnar och liknande fordon anslaget, att man där ej vid vite af 500 dollars (1,800 kr.) eller 6 månaders fängelse får spotta, men det bryr sig allmänheten helt enkelt ej om. Jag har t. o. m. sett konduktörer spotta med besked i de åt deras vård öfverlämnade vagnarna. För mig med mina lockar har det varit mycket pröfvande, och jag har verkligen haft svårt att reda mig.

"Jag var i går tillsammans med mr "Chubby", mr "Bunk" och mr "Romeo", alla bekanta till

"CHUBBY".

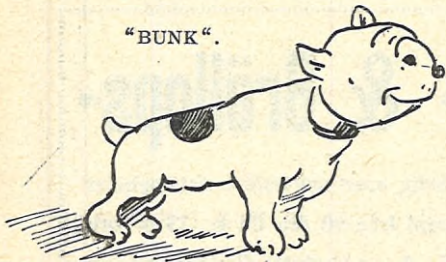
**Tidningen Iduns
Redaktions- och Expeditionslokaler
äro flyttade till
Mästersamuelsgatan
n:r 43, en tr.**

Prenumerera oför-
töfvadt på

BARNGARDEROBEN

alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälpreda.

"BUNK".

sevärdheter. Jag gjorde färden dit i sällskap med "Chubby" och

Här är hundarnas Elsoptunnor, doftande ga veckor gamla affallning i mängd, med få kan önska sig för att står där tillbuds. Här tadt rulla sig bland afskulle tillfredställa äfven drande, och på läcker mat lider man ej heller brist, ty hela gatorna äro som stora kloaker. Man måste emellertid passa sig för att få de bästa bitarna, ty icke nog med att allt hvad hundar heter söker sig hit, utan äfven människorna förakta ej att gå oss oskäligen varelser i vägen. Det är bokstafliken sant hvad Gorky skref: "Gräsligheterna i den östra delen af stadens fattigare kvarter äro hemskare än något jag sett. Ur de på trottoaren stående afskrädestunnorna plocka barnen ruttna brödbitar, som de jämte möglade födoämnen och smuts äta i gatans stinkande atmosfär och kväfvande damm. De slåss om bitarna likt hundvalpar."

Emellertid hade jag en bland de angenämate stunder jag hittills haft i New York. Du förstår nog hvad jag skulle njuta. Jag kan försäkra dig, att jag tänkte med vemod på dig, som sitter där hemma och aldrig kan hoppas få vara med om en sådan fest.

Jag gjorde här flera intressanta bekantskaper bl. a. med mr "Romeo", en vän till "Chubby", som anses vara den trognaste hund i New York, samt med den berömda "Bunk", en djärf sälle, men stor humorist.

Det var som en verklig klubb. Alla kände hvarandra och det var endast tack vare mr "Fedincks" rekommendation, som jag fick tillträde till de bästa platserna. Ordningen upprätthålles af en stor dansk dogg, mr "Hannibal", som tycktes vara president eller klubbmästare och noga tillser att inga obehöriga tränga sig fram till de finare ställena samt genom sina agenter låter hålla utkik, så att ej polisen kommer och öfverraskar. Det är emellertid

icke blott vid Mottstreet, som sådana samlingsplatser finnas. Ett utmärkt ställe var på Hesterstreet, där vi gjorde ett kort besök och på det vänligaste hälsades af mr "Thom", en vaksam och liflig foxterrier, som dock varnade oss för grannskapet till Mulberrystreet, där ordningsmakten har sitt högkvarter, men dit man lätt förirrar sig, då äfven där orenligheten är fenomenal. En

"Fedinck", bjuden af denne senare på lunch å Mottstreet, som med skäl kan kallas en af New Yorks

"FEDINCK".

"ROMEO".

Efter en teckning i "World".

skottsk terrier, som de kallade "Snubb", gick där och snokade utan att förse sig med något af alla de frestande läckerheterna. Det skulle ej förvåna mig om han var en polisspion.

Med få ord, det var en lyckad "skallgång" och en af de intressantaste dagar jag upplefvat.

En oafbruten följd af högtidsstunder af oblandad njutning. Skada blott att det är ganska svårt att komma dit, ty vägen är lång och femtiotusen automobiler göra gatorna lifsfarliga. Tänk på det, femtiotusen! Dessutom är man ju, ehuru alldeles öfverflödigt, litet rädd för polisen.

Hälsningar och svansvift

Din "Toutou".

"SNUBB".

Före supén.

Resonemang i en akt.

För Idun af E.

SOM ETT apopå för dagen införa vi följande lilla dramatiska rösträttskåseri af en ung landsortsfru, inspirerad af redaktör Hallgrens broschyr i kvinnorösträttsfrågan.

PERSONER:

Doktorn	Gertrud, apotekens hustru.
Elin, hans hustru	Postmästaren
Anna-Brita, deras dotter	Inga, telegrafist
Apotekaren	Kandidaten

(En medelstor svensk landsortsstad. Doktors arbets- och mottagningsrum, i brunt skinn. På bordet framför soffan en bricka med visky och vatten samt frukt och konfekt för damerna. Klockan är half åtta.

Samtalet har en stund rört sig om fabriksflickornas okunnighet i matlagning och hemmets skötsel samt de sociala följderna häraf.)

Inga (framkastar stridsäpplet): Annat blir det, då vi få rösträtt!

Doktorn: För nordmännens raseri bevara oss, milde Herre Gud.

Anna-Brita (student, nitton år): Det menar väl ändå inte pappa?

(Postmästaren och kandidaten tala om befodringsutsikterna inom postverket.)

Doktorn: Nej, det gör jag precis inte, men något ditåt.

Gertrud: Hermans åsikter i den här frågan känner jag, och jag respekterar dem, fast jag tror, att alla de där farhågorna är förfärligt öfverdrifna.

Doktorn: Ja, säg inte det. Det enda jag på allvar är rädd för är att kvinnorna ska komma att förlora sin kvinnlighet.

Inga (syr på en bordlöpare): Nu kommer "den husliga härden" ska ni få se!

Doktorn: Den reder sig nog, men hur det ska gå med kvinnligheten, det vetet f-n.

Gertrud: Hvad menar Herman egentligen med kvinnlighet?

(Kandidaten spetsar öronen, apotekaren röker och tittar i taket.)

Apotekaren: Odefinierbart.

Doktorn: Någonting mjukt, omtänksamt, rent — —

Inga: Och okunnigt och kokett och köket och barnkammaren och kläderna — —

Doktorn: Missförstå mig inte så förskräckligt, snälla fröken. Jag kan bara inte uttrycka mig. Fråga apotekaren, han har talets gåfva.

Apotekaren: Jag kan inte definiera ordet. Det är absolut odefinierbart. Men jag känner på mig hvad det är.

Gertrud (till sin man, något inställsamt): Gustaf, är jag kvinnlig?

Apotekaren: Det säger jag inte.

Elin: Ta er litet päron, snälla ni, och glöm inte jordens gåfvor får den välsignade rösträtten.

Inga: Tänk, du skref inte på min lista, och hvad jag bearbetade dig!

Anna-Brita: Än jag då, du må tro det gick inte en dag utan att jag öfverföll mamma med listan i ena handen och en penna i den andra.

Elin: Nej, jag vet inte hvarför jag ska skriva under något, som är emot min öfvertygelse. Jag har i alla tider haft så gudi nog af mitt hem och arbetet i barnavårdsföreningen, att jag hvarken haft tid eller lust för annat.

Gertrud: Du kan lugnt säga bara "lust", ty man finner så godt som alltid tid för hvad som intresserar en. Men Gud bevara mig från att vilja tvinga på dig mina åsikter.

Inga: Då tycker väl inte apotekaren om att fruntimmer röker?

Anna-Brita: Inga är lustig, nu är hon där igen.

Apotekaren: Jo bevars, en kvinna kan röka kvinnligt. Men jag såg en gång en dam med en stor svart cigarr i mun, och ena ögat knep hon ihop för rökens skull. Kortlapparna hade hon i händerna, och det är frågan om inte ett halftomt punschglas stod bredvid henne. Det var för mycket på en gång. Det var en vidrig syn! Men ni själf, ni röker ju så att man kan ha er i rum, och det gör min hustru med förresten.

Kandidaten: En kvinna ska inte smaka rök, när man kysser henne.

Anna-Brita (hastigt): Nej, det kan jag så väl förstå. (Rodnar.)

Postmästaren: Jag för min del är damernas svurne riddare i fråga om rösträtten.

(Elin går att styra med supén.)

Apotekaren: Nu har postisen vaknat. Skål postis!

Inga: Vi vill inte ha några riddare, vi vill bara ha rättvisa.

Doktorn: Skål i alla fall!

Kandidaten: Jag kan verkligen inte anse kvinnornas rösträttskraft för obefogadt. Inte i våra dagar och med den utveckling den senaste generationen undergått.

Anna-Brita: Jag såg kandidaten på vårt möte i förgår. Talte hon inte stiltigt?

Kandidaten: Jo, det var ett alldeles utmärkt föredrag. Skada bara att det inte blef någon diskussion efteråt.

Apotekaren: Nej, si det blir det aldrig om den saken. Den ska låtsas vara själfklar, si.

Inga: Nå men är den inte det då?

Apotekaren: Jo i helsike va den — förlåt att jag svär.

Inga: Att ni svär det bryr jag mig inte alls om, bara apotekaren kan stå för sina ord.

Kandidaten: Det är ju strängt taget inte fråga om annat än rätten att välja riksdagsmän. Det blir ju ändå karlar som ska styra landet.

Gertrud: Nej, vi har tagit upp valbarheten på vårt program nu också.

Kandidaten: Ja, det vet jag, men inte tror väl fru Lind att bägge krafven gå igenom på en gång, t. ex. 1908? Det är väl bäst att börja så varligt.

Anna-Brita: De finska kvinnorna är ju valbara nu. Då kan väl vi bli det också.

Gertrud: Deras första motion har ju gått igenom, "om organisering af undervisning i huslig ekonomi". Den tycker jag inte låter så förskräckligt samhällsomstörtande.

Apotekaren: Hvarken Finland eller Nya Zeeland eller de amerikanska småstater, som infört kvinnorösträtten, kan jämföras med vårt land, ur statlig synpunkt. De äro allesammans mer eller mindre afhängiga, men Sverige är ännu ett fritt land och har ett litet grand utrikespolitik. Det är skillnaden. Man ska inte kasta sig in i äfventyrligheter så där hufvudstupa.

Gertrud: Jag ska säga er en sak: han har Hallgrens broschyr därhemma på nattduksbordet, men jag måste ju erkänna, att han sa en del såna här saker, innan han läst den. Jag förstår emellertid inte, hvarför det är så alldeles gifvet att vi ska förstöra utrikespolitiken för er.

Apotekaren (som ej ogärna resonerar med sin

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

hustru): Det bar jag inte sagt, men det kan bli riskabelt. Jag är principiellt inte mot kvinnlig rösträtt.

Anna-Brita: Ja men det kan man då verkligen tro, när man hör farbror.

Apotekaren: Nej, min lilla stumpa, det kan man verkligen inte tro, om man hör efter. Låt den bara införas successivt, så man får se hur den verkar.

Elin (in): Håller ni på med den välsignade rösträtten ännu? Kan inte Inga sjunga en bit, så att dom tystnar?

Inga: Efter kvällen, kära vän, nu känner jag mig för sugen. — Nå, apotekarn, då börjar vi väl med de ogifta?

Gertrud: Nej, med de gifta naturligtvis.

Inga: Hvarför är det så naturligt?

Doktorn: Ja, för mig må Elin gärna få rösträtt. Hon kommer i alla fall inte att begagna den.

Apotekaren: Föreställ er, mina damer, ett neger-samhälle i mellersta Afrika. För lätthetens skull kan vi anta att det är bebodt af ethundra hvita och hundrafem negrer, det är ungefär proportionen mellan män och — — —

(Trestämmiga skri: Ja men det är då nedrigt! — Klå honom! — Usch en sån människa! — Handgrip-ligheter.)

Apotekaren (förskansar sig bakom en stol): Jag tar tillbaks alltsammans! Jag försäkrar, jag menade inte ett ord hvad jag sa om negrerna!

Doktorn (som har mycket roligt): För all del, akta honom, slå inte för hårdt! —

Postmästaren: Hähähä, negrer! Det var mig en vådlig en.

Inga: Stackars dig, som är gift med en sån människa!

Gertrud: Ja, jag tror jag slutar upp med det också. Fy skäms en smula!

Elin: Ja, det tycker till och med jag var våldsamt.

Anna-Brita: Vi ska bojkotta farbror allesammans!

Apotekaren: Ja, men jag tar ju tillbaks hvartenda ord.

Postmästaren: Hur skulle det vara att ge damerna rösträtt så där litet på försök? Om det då blef för galet, så kunde vi ju ta bort den igen.

Apotekaren: Håll babbjan, postis — — ursäkta, jag menar — — hvad f-n är det för smörja du kommer med?

Postmästaren: Jamen, bara på försök, förstår du, för två valperioder i sänder t. ex.

Kandidaten: Jag tror damerna betackade sig för den rollen af försöksobjekt.

Gertrud: Tänk, när man inte vill annat än gagna sitt land, så kan man inte få det utan blir stämplad som nära nog samhällsvådlig.

Doktorn (tittar samtidigt i Svenska Dagbladet): Det har väl ingen människa påstått ändå.

Gertrud: Jo, det säger Hallgren ungefär i sin broschyr. Först vill vi ha valrätt, sen valbarhet. Därmed är vi skyldiga att öfverta regeringsansvar och får inte undandra oss att vid påfordran beklåja chefsposter vid ämbetsverken. Och hur skulle det gå om kvinnor stode i spetsen för sånt? Och det vore naturligtvis orättvist om vi skulle vara med och bestämma om krig, när männen ensamma skall ut och slåss. Och hela samhällsordningen blir ställd på hufvudet om vi kommer med. Äktenskapet blir någonting mycket konstigt, mannen behöfver inte försörja hustrun, och hustrun behöfver inte följa mannen. Allt det där säger han och litet till.

Apotekaren: Vederlägg honom då.

Inga: Ja, gör det, Gertrud, du är den enda, som kan.

Gertrud: Nej, det går jag inte i land med. Det får vara ett klyftigare hufvud än mitt. — Först och främst skall vi vara i majoritet vid ett val för att kunna få in en kvinna i riksdagen, ty inte lär väl männen vilja hjälpa oss.

Doktorn: Jo, af partipolitiska skäl. Förresten, ni är ju redan i majoritet, hundrafem mot hundra var det ju — — —

Gertrud (mördar honom med blickarna): Antaget att vi får in ett par kvinnor i riksdagen. När tror ri att vi får något att säga där, som skulle skaka sam-

hällets grundvalar? Och tror ni, att någon enda gift kvinna med försummande af sina plikter mot man och barn skulle låta ställa upp sig som kandidat vid ett riksdagsval? Jag tror det knappast. Tror ni på allvar att hon sätter samhällsplikterna före sina käraste skyldigheter i hemmet? Naturen tillåter inte ostraffadt några brott mot sin lagbundna ordning, och att familjelivets band inte är i fara, det tror jag mig kunna försäkra bara på den grund att vi gifta kvinnor dock alltid i första rummet är hustrur och-mödrar. Att företa någonting som strider mot hela samhällets idé, i afsikt att bidra till detta samhälles bestånd och utveckling, det får man väl knappast tilltro ens oss, stackars ologiska och efterblifna varelser.

Postmästaren: Snälla fru Lind, tänk på mig när ni blir riksdagskvinna!

Gertrud: Jaa då, jag ska nog lägga ett godt ord för postmästarn.

Kandidaten: Nu fattar vi en resolution ofvanpå det här.

Doktorn: Hur skulle det kunna gå för sig? Det förefaller mig som om meningarna varit något delade här i afton.

Apotekaren: Det finns här i landet inga andra meningar än delade — åtminstone där herrar och damer äro församlade.

Gertrud: Ja, så får vi låta diskussionen utgöra svar på frågan.

Doktorn: Med andra ord, vi få säga med Kameliadamen: Där är intet svar.

Elin (öppnar dörren till matsalen): Var så god mitt herrskap.

(Alla resa sig)

Riddå.

“Kvinnorösträttens konsekvenslinjer”.

Till Iduns Redaktion, Stockholm.
Herr Redaktör.

DÅ JAG PÅ Eder anmodan åtog mig att i Eder ärade tidning skriva en kort artikel om den af redaktör Hallgren med ofvannämnda titel utgifna broschyren, gjorde jag detta hufvudsakligen för att få framställa några synpunkter, som i den hittills i dagspressen förda diskussionen icke blifvit betonade. De punkter, om hvilka den i denna sak förda diskussionen i allmänhet rört sig, äro för dem, som stå inne i rösträttsarbetet, utdebatterade. Som jag dessutom hade mig bekant, att andra pennor icke desto mindre förberedde ett återupptagande af frågan just ur dessa synpunkter, tog jag mig friheten att under rubriken

“Inkonsekvenslinjer.

Några ord med anledning af herr Hallgrens broschyr”

framdraga till skärskådande några af de *inkonsekvenser* i densamma, hvilka enligt mitt förmenande äfven äro värda att komma under debatt. Artikelns syfte var genom titeln tydligt angifven. Med den titelförändring, som af Eder, utan mitt hörande, vidtagits blir artikeln, särskildt för den, som icke läst broschyren, till sitt innehåll delvis oförståbar och till sitt syfte oklar. Med den främmande titeln gör den otvifvelaktigt anspråk på att vara något, hvar-till den aldrig var ämnad, under det att den i sitt ursprungliga skick hade talat för sig själf, äfven utan kommentarier.

Ofvanstående förklaring ber jag Eder godhetsfullt intaga i nästa nummer af tidningen. Stockholm den 18 oktober 1907.

Högaktningfullt
SIGNE BERGMAN.

NITTIOSEX (96) % af befolkningen såväl barn som vuxna lida af tandröta. Orsaken till detta sorgliga förhållande är i de flesta fall:

FÖRSUMMAD skötsel af tänderna från tidigaste barndomen!

Använd därför redan från barndomen

Ett bröllop i Steffensgården på Runö.

PASTOR OCH FRU ZETTERQVIST.

IDUN MEDDELADE i ett af sina höstnummer föregående är en mycket uppmärksam skildring från Runö, den fornlåriga svenska församlingen i Rigaviken. Nämnda artikels författarinna, hustru till den nytillsatte svenske pastorn därstädes August Zetterqvist, har nu i efterföljande skiss tecknat en karaktäristisk folklifsbild ur dessa våra stamfränders lif på andra sidan Östersjön.

DET GÅR ETT ROP genom byn: brudbåten är här! Skarpa skott nere från stranden signalera den stora händelsen. Alla yalor äro sedan en vecka hemma från säljakten — blott en båt saknas, den som hade Ulrik Steffens ombord. Han seglade till Wormsö för att hämta sin brud.

Båten med bruden är nu här. Så långt är allt väl. Och man kan hoppas på midsommarbröllop hos Steffens.

Det finns för närvarande intet annat samtalsämne på Runö.

Hvilka skola bli bjudna till kockar? Skall "hvitbröd, kakobröd och sötsurbröd" lyckas, jätten jäsa och ölet bli godt?

Förfärlig spänning! Ännu en nyhet! Steffens har tagit fast en af sina kring land och rike löpande 20 grisar för att göda och koka färsk till festen.

Malla Berens och Elisabeth Kokas bli brudsjomfrur. Ingen i världen förstår, hur den hemligheten kommit lös. Runöbons väntan på den stundande fröjden skulle, uttryckt på hans bygdemål, låta så här: "Midsommar ska' bulupi kuma, tua ska vi ita kæta, drik krimskin, ita kling upa hoitbre, kouk hus brufolki kuma uter kirki". (Midsommar skall bröllopet komma, då skall vi äta kött, dricka krimskisoppa, äta smör uppå hvetebröd, se hur brudfolket kommer ur kyrkan.)

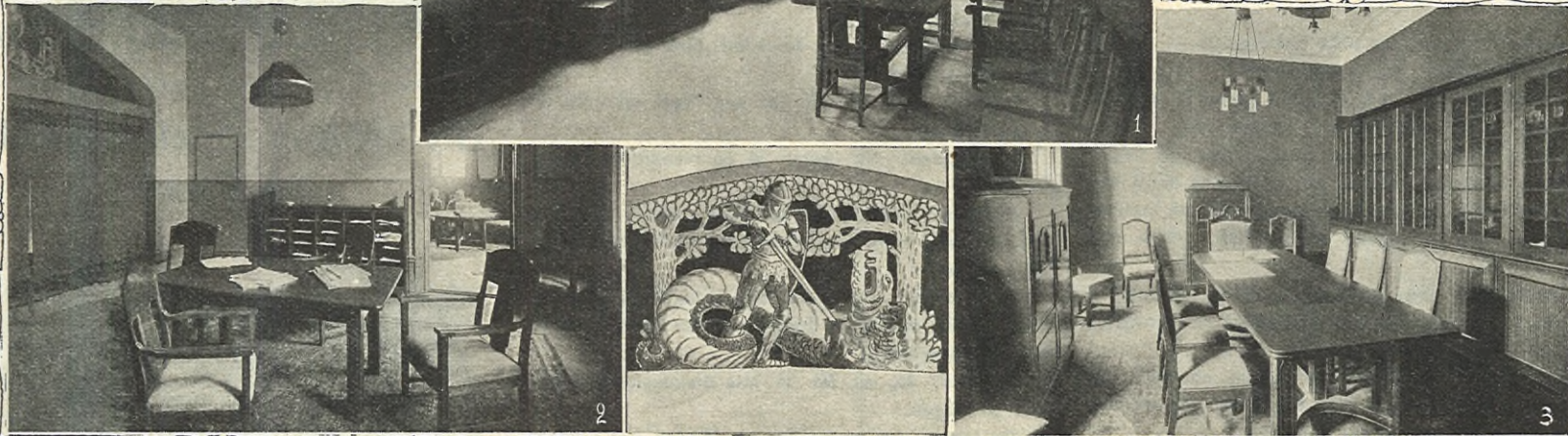
— — En dag stiger Ulrik svettdrypande in i pastoratsköket följd af den darrande bruden, som endast talar wormsömål, och nu fruktar

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

HUR VI TID- NINGSMÄN HA DET

NÅGRA BILDER FRÅN PUBLICIST- KLUBBENS NYA LOKAL

BILDER FRÅN PUBLICISTKLUBBENS NYA LOKAL. 1. STORA SAMLINGSRUMMET. 2. TIDNINGSHALLEN. 3. STYRELSE-
RUMMET.

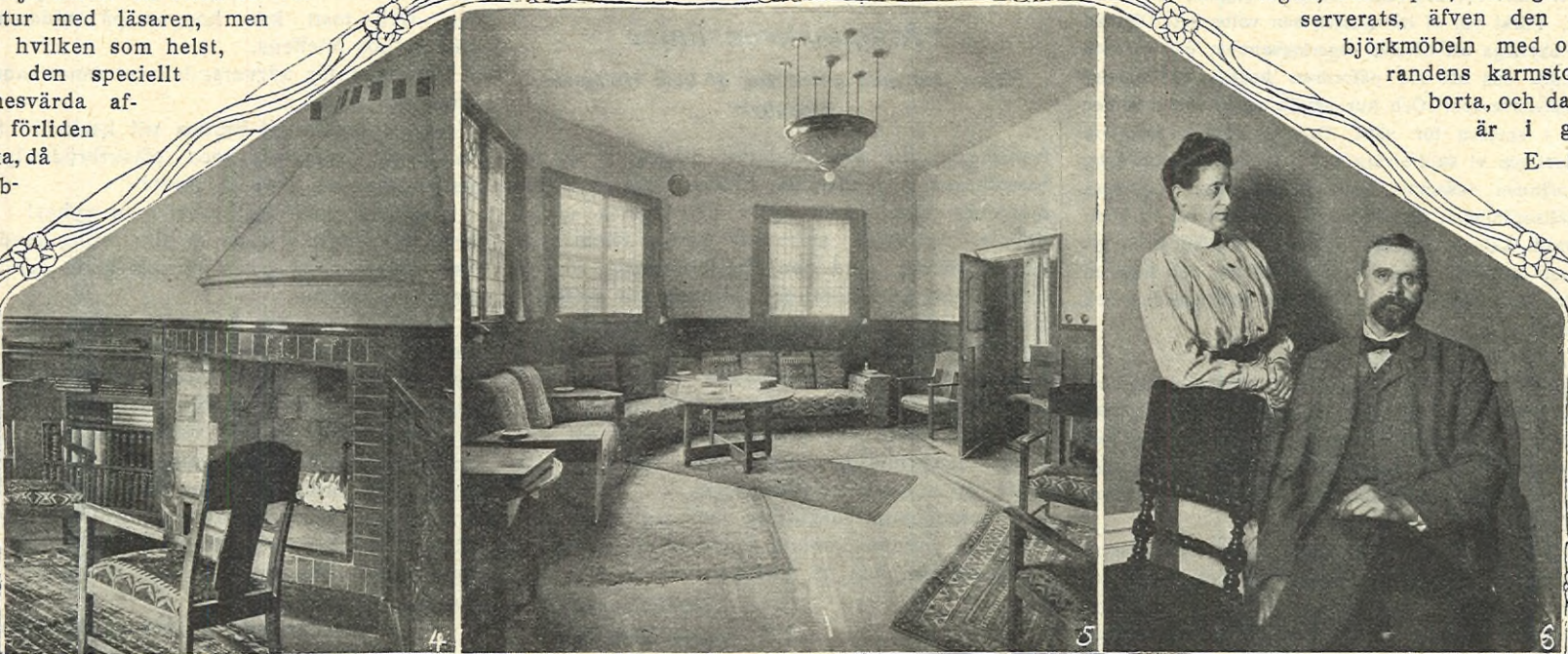
DET HAR SAGTS, att Publicistklubbens nya hem, i bokförläggare Skoglund's hus Klara Norra Kyrkogata 28, skulle vara Stockholms elegantaste klubblokal. Det må möjligen vara en liten och förlåtlig öfverdrift, säkert är att den, såsom den nyaste, är ett vackert och typiskt exempel på hvad som är toppen af dagens smak, i fråga om rumsinredningar. Att jämföra den gamla klubblokalen, hvars inredning var mera stillös och tung, och den nya, där hvarje rum har sin för ändamålet afspeglade karaktär, där helhetsverkan är så stark, därför att enskildheterna äro så utsökta, uppfyller en med beundran öfver den snabba utveckling smaken och stilkänslan undergått, en beundran, som koncentrerar sig närmast på den af klubben anlåtade arkitekten, hr Westman, och klubbens möbleringskommitté, som tillsammans med Nordiska kompaniets möbelfafdelning och Handarbetets vänner dela äran af resultatet.

Lokalen är kanske mest till sin fördel om kvällarna med elektriskt ljus, vi välja därför en afton för vår rundtur med läsaren, men icke hvilken som helst, utan den speciellt minnesvärda afton förliden vecka, då klubb-

lokalen invigdes. Ni har följt med någon af morgontidningarnas medarbetare, som, då nattbrådskan är öfver, styrt sina steg till festen något efter midnatt, och ingen förvånar sig öfver att vid denna tid se ett nytt ansikte dyka upp i vimlet. Då ni inte genast vågar er rätt fram in i stora samlingsrummet, tar ni vägen från tamburen åt höger in i den s. k. tidningshallen. Öfver ingången ser ni Publicistklubbens vapen, det är S:t Görans och draken, skuret i trä. I detta rum, som i de flesta öfriga, äro väggarna målade, en fris i panelhöjd ner till i en mörkare färg och resten ljus. Här stå tidningshyllor vid väggarna och det stora ekbordet i midten är i hvardagslag täckt med tidningar, i kväll bär det dock en mindre torr börda. Till höger om detta rum igen har ni styrelserummet med gula väggar och mahognymöbel. Det är icke något styrelsesammanträde i kväll, men icke dess mindre är rummet plat-

sen för så viktiga förhandlingar, att ni föredrar att ta er tillflykt genom tidningshallen in i hörnrummet. Under fönstren, som ha små rutor af mattgult glas, står här en vinkelsoffa, klädd med orientaliskt tyg. Det är den bästa tänkbara soffa att sitta i, och den är för länge sedan upptagen af samtalande grupper, där ni upptäcker flere af stockholmspublicitetens kända medlemmar. Välbehagligt lutar man sig mot kudarna och begrafver sina lackskor i de mjuka mattorna, äkta orientaliska, i smältande färger af en slags fuktig sammetsglans. I motsatta hörnet finner ni ett kottteri, som slagit sig ner i skinnstolarna kring den stora öppna spisen, där ännu blåa lågor hoppa öfver glöden. Släckte ni ljuset, som nu flödar ut från den charmanta kopparkronan i taket, så hade ni den behagligaste skymningsstämning.

Men nu kan det icke hjälpas, nu har ni ändå kommit till dörren af stora samlingsrummet och måste våga er in. Här äro de långa borden för länge sedan borttagna, där supén, från eget kök, serverats, äfven den gula björkmöbeln med ordförandens karmstol är borta, och dansen är i gång.
E—ER.

BILDER FRÅN PUBLICISTKLUBBENS NYA LOKAL. 4. SPISPARTI FRÅN KONVERSATIONSRUMMET. 5. KONVERSATIONSRUMMET. KLUBBENS VÄRDERADE MÅNGÅRIGA TROTJÄNARE VAKTMÄSTARE HR A. P. BERGGREN OCH FRÖKEN ANNA WAHLBERG. A. BLOMBERG FOTO.

En utvandrad målare.

HVEM ÄR Richard Hall? För den stora publiken, som irrar omkring på konstutställningarna och halfintresserad tittar på dukarnes motiv utan att egentligen bekymra sig om, huruvida färger lags på af en lefvande hand eller tryckts dit af en automatisk press, är hans namn gifvetvis okänt. Men inom konstnärskretsar har man väl reda på att Richard Hall är af svensk härkomst, att han för några och tjugu år sedan erhöll kungliga medaljen af härvarande konstakademi och att han sedan hufvudsakligast bott i Paris, hvarest han kommit högt i ropet som porträttmålare. Det är isynnerhet medlemmar af den högaristokratiska parisvärlden, som låtit sig förevigas af hr Halls flotta pensel, och i New York, hvarest konstnären vistats de senaste åren, har han bland annat målat flere medlemmar af familjen Vanderbilt.

De amerikanska milliardörerna räkna numera som en skyldighet och en modesak att låta utföra sina porträtt af europeiska konstnärer mot stora honorar, ofta femsiffriga summor, hvilka ta sig imponerande ut, då de sedan meddelas i världspressens spalter. Det är kanske ej alltid så utvecklade för en artist att återge dragen af dessa dollarskungar, som regera världen, men det ger pengar i börser och det har också sin betydelse.

För närvarande uppehåller hr Hall sig i Stockholm och har därvid begagnat tillfället att utställa i Theodor Blanch's konstsalong. Det är frukterna af hans allra senaste arbetsflit, tre porträtt och en genretafla, samtliga återgifna i vårt dagnummer.

Richard Hall och hans konst.

Det förnämsta bladet i denna fyrväppling af konstnärligt arbete utgör onekligen prins Wilhelms porträtt. Det är måladt så att säga med flygande pensel, ty artisen har ej använt mer än åtta timmar på taflans utförande, beroende på, att prinsen vistades hemma endast fem dagar mellan sin senaste återkomst från utlandet och afresan till Ryssland.

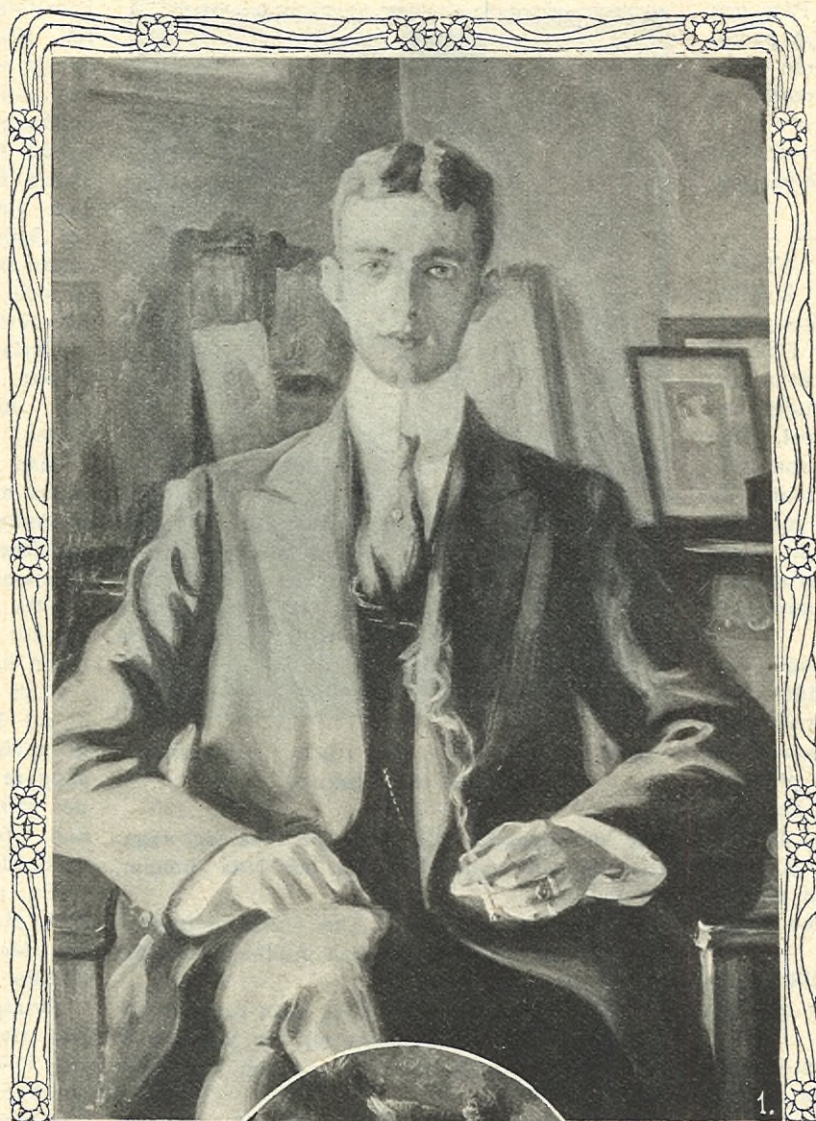
Bilden utmärker sig för stor porträttlikhet och erinrar i tekniken något om Oscar Björck. Taflan skall utställas i New York, där den helt visst torde komma att locka massor af svensk-amerikanare, hvilka med förtjusning skola på duken återse de vällyskade dragen af den hurtige svenske fursten.

Porträttet af fru Arvid Gumælius är en elegant målad kvinnobild mot en dekorativ bakgrund af höstbruna lönnlöf. I fråga om förtäfflig karaktäristik torde det dock distanseras af porträttet af majoren von Mühlensfels, konstnärens blifvande svärfader. Det synes utfördt med stor behärskning och vittnar om en energisk sträfvan att ge personligheten.

Porträttet daterar sig från konstnärens vistelse på Öland sistförlutna sommar, hvarifrån genrebilden "Flickan vid grinden" också är ett af arbetsresultaten — en älskvärd soltafla från den afskyvärdaste regnsommar vi upplevat i mans minne.

Hr Hall är äfven representerad i vårt Nationalmuseum med en "Interiör från Bretagne", som inköptes af staten för en del år sedan.

I dessa höstveckor styr konstnären åter kosan till New York, där nya porträttbeställningar vänta honom.

RICHARD HALL

att bli förhörd i katekesen. Hans Pärs och Dorotea Mikkas, drängen och pigan på pastoratet, titta ut de stackars unga borta från köksbordet med ett aldrig blinkande intresse. — Ingen talar.

Omsider rätar Ulrik upp sig, ger sin trolovade en knuff och så stiga de in på pastors-expeditionen.

Det är aftonen före bröllopsdagen. Vi sitta på trappan och njuta af tystnaden. Kvällen är fuktig och ljum. Ängsknarrens knirpande förnimmes någonstades långt bort. Doft af ängsblommor. Hafvet sofver, och sommarnattens lätta dunkel omger oss. Hör! I brudgården stämma unga röster upp en härlig koral. Den ena psalmen följer den andra. Tonerna fylla tystnaden, sprida sig kring nejden, samla sig åter och svinga uppåt, följda af nya jublande skaror, som lofva Gud i himlarnes höjd. Detta är Ulrik Steffens svensxa. Så bereder sig den unge Runöbonden tillsammans med barndoms-vänner till sitt lufs stora högtidsdag.

Klockan 5 om morgonen bröllopsdagen för-rättas gemensam bön, hvar på bruden klädes i när-varo af åtskilliga, till denna afdelning särskildt inbjudna, som sitta rundt väggarna och se på.

Vid niotiden anlända präst och prästfru. Redan i det svarta talkoskötet med dess lerstampade golf anar man något ovanligt å färde. Jättestora järngrytor hänga öfver eldarna på golfvet, och i röken och skymningen därinne röra sig gamla kutryggiga gummor med meter-långa slevvar i händerna.

Med en rysning tänker man ovillkorligen tillbaka på barndomens sagotid, när häxorna stekte gödda barn.

Vi stiga in under sista tonerna af en psalm i den med lakan och väfvar behängda stugan. Bröllopskaran står kring långborden. Ljus brinna, fast solen skiner så klar på midsom-marmorgonen.

Hvilken förening af skrikande färger och naiv smaklöshet möter ej vårt öga! Brudens krona liknar en upp- och nedstjälpt gryta, kompakt besatt med pappersblommor i alla färger, mänskligheten kunnat uppfinna.

Trasiga prismor af ljuskronor, vaxpärlor och julgransglitter hänga ned öfver panna och öron. "Brudmödrarna", hedersvakten på båda sidor om bruden, se i det närmaste likadana ut.

Jomfrurna bära kransar af samma art och infernaliska färgsammanställning som brudens. Samtliga ha en skog af brokiga sidenband fladdrande nedåt ryggen, fästade i krona och kransar. Många af dessa band äro flere hundra år, invädda med guld och silfvertrådar och för-varas som relikier släktled efter släktled.

Alla dessa hufvudpersoner ha slutligen hvar sina 20 å 30 pärlband; vid en hastig blick tycker man sig se en puckel på orätt sida. Dräkten är i öfrigt Runökvinnans kyrkdräkt. Vid ett annat långbord se vi brudgummen i skjortärmarna med silfverspänne i bröstet, hvit och blårandig väst, äfven han omgifven af sina drabanter.

I allt detta virrvarr af människor, färger, solsken, tända ljus och tjockt damm, fästes vår uppmärksamhet vid tvänne hvita, luftiga papperskronor öfver bruds och brudgums platser.

De unga arbeta åt hvarandra med en fin pennknif dessa konstverk, närmast att likna vid en utsökt spets. I medaljonger på kronans sidor ser man en skonert för fulla segel, med tackling fin som spindelväf. Girlander, nam-chiffer, fantasiornament aflösa hvarandra, men bilda ett helt, så fint och delikat, att man omöjligt fattar, hurusom grofva arbetshänder kunnat utföra något sådant. Fjorton dagars trägen flit erfordrar en sådan krona.

Vi bjudas öfver lag på hembrygd öl och smörgås. Sammanringningstiden nalkas. En

BRÖLLOP PÅ RUNÖ. DE GIFTA KVINNORNA
TÅGA UR KYRKAN.

viss oro uppstår. Drabanterna resa sig, taga brudgummen under armarna och leda honom till kyrkan.

Ny förväntan och oro. Det bullrar i förstugan och två unga karlar med guldbandsprydda hattar visa sig i dörren.

Ingen törs andas, och allas ögon vändas mot bruden. De sistkomne buga sig för henne och säga: "Vill bruden vara så god och följa med till kyrkan?"

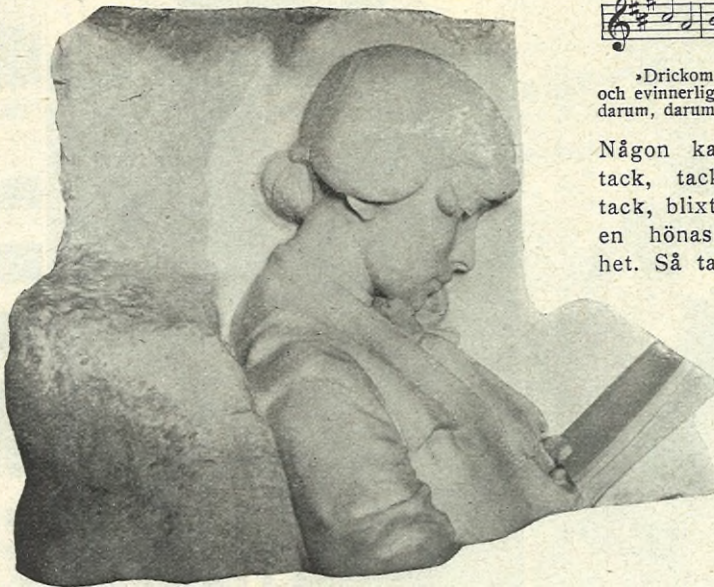
Dessa förlösande ord äro signalen till uppbrott. Bruden niger och tackar.

Med kraftiga tag i händerna släpa de guldbandsprydda med långa steg bruden emellan sig mot kyrkan, och klockorna börja ringa. Alla följa vi de sjumilastöflade med stormsteg efter.

Vigsselformuläret liknar det svenska. Pällen uppbäres af fyra gifta män. Jomfrurna trippa fram och niga för de nygifta och vända åter om. följda af bruden, nu ledd af två gubbar.

Emellertid ha häxgummorna färdigt i grytorna där hemma och ösa upp kokta gäss, skinkor, kött och potatis, krimskisoppa och pode i stora stenfat, som vänta oss på långborden iorstugan.

Husfadern läser högt flere bordsböner, hvare alla instämma, sist Fader vår och Välsignelsen.

"LÄSANDE FLICKA". SKULPTUR AF C. J. ELDH. SKÄNKT
TILL KUNGSHOLMS ELEMENTARLÄROVERK I STOCKHOLM
AF FÖRENINGEN FÖR SKOLORNAS PRYDANDE
MED KONSTVERK.

Prästfolket består med tallrikar, knif och gaffel, alla de andra äta 5 å 6 tillsammans ur hvarje stenfat med fällknif och träskedar. Värmen stiger orimligt. Röken, pratet, de feta matångorna och den stora aptiten ger en skinnande färg åt alla ansikten. En vegetarian skulle här svimma af fasa och förskräckelse. Det omskrifna svenska köttätandet har nått sin kulmen på Runö. Hvert hushåll konsumerar sina 20 eller 25 svin årligen, lika många får och dubbelt antal gäss, mycket nötkött och fisk därtill.

Karlarne knäppa upp västarna, och håret stripar sig i hettan. Puh! Ändtligen är det slut, och vi få luft under de sköna skuggiga träden, som kransa alla Runögårdar.

Man känner sig lycklig i umgänget med dessa enkla naturbarn. Samtalet är gladt och okonstladt utan skrän och støj, ty dryckesvaror förekomma icke. Samhörigheten i språk och härstamning fästa oss och nära vid hvarandra.

Ofta faller talet på Sverige, och mången uttrycker då en längtan att få se moderlandet, innan han dör.

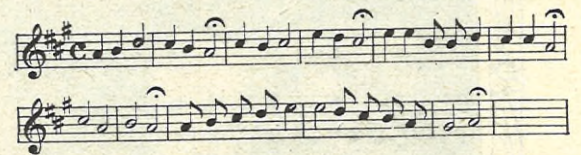
Midt emot boningshuset ligger bodan. Här är nu brudkammaren rustad, och medan vi gruppvis sitta pratande i gräset, träda fyra psalmsångare ut urorstugan följda af bruden, som de sämedels "sjunga ut" och ledsaga till bodan. Efter en haftimme sjunga fyra andra män ut brudgummen.

De nygifta taga nu emot gåfvor i sitt lilla rum. Hvar gifvare får af bruden ett hvetebröd till tack, som hon ett ögonblick lyfter mot höjden — Runöbons sätt att visa sin erkänsla.

Brudgummen sitter rökande på en kistkant och tittar förstulet på, hur mycket som slår till i huset, och ungdomen stannar härinne, språkar och beskådar brudsången, bäddad med sju brokiga kuddar.

Det knäpper: klick, klick, utanför. Barnen skrika, hundarna skälla och gevärshannar spännas. Aftonmåltiden är färdig, och på vägen mellan bodan och ororstugan stå åtta skyttar uppställda, fyra på hvar sida, med bösspiporna lagda i kors uppåt. Under detta hvalf passera vi alla in, medan skotten smattra. Här kommer nu en episod, värd sin egen historia.

En viss dåsig het och orimlig mätthet förlamar alla tungor. Man är för tillfället å prendre. Då uppstå fyra sångare med skålar i händerna. Vårdarna fylla på dricka; pengar samlas åt de nygifta, medan sångarne stämma upp.

»Drickom nu gladelig, Brudgum står stadelig. Innerlig och evinnerlig, Brudgums skvala! Darum, darum, darum, darum, darum.»

Någon kastar en rubel i skålen. Tack, tack, tack, tack, ropa sångarne midt i visan. Dessa tack, blixtnabbt uttalade tillsammans, låta som en hönas kackel och väcka stormande munterhet. Så tar sången vid på samma ton där den slöts, tills en ny slant faller, och tack-kacklet börjar igen. Ibland pågår detta skämt flere timmar. — Men det lider emot midnatt, och min man afbryter leken efter en stund, för att gifva de unga några minnesord för kommande dagar. — Vi uppstå slutligen och sjunga tillsammans på vårt kära svenska språk regementspastor Nilssons stämmningsfulla psalm:

"Tagen Herren med på vägen
Alla dagar, alla år!
Han vill låta hvarje börda,
Han vill torka hvarje tår.

En kraftkälla för alla, som känna sig svaga och kraftlösa, som äro nervösa och sakna energi, hvilkas motståndskraft nedsatts genom mattande sjukdomar, är

SANATOGEN

Särdeles berömmade omnämndt af mer än 3,000 läkare. — Erhålles å apotek. — Illustr. broschyr sändes gratis o. franko från Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanten: Bauer & Cie, Berlin S. W. 48.

INFÖR LIVVETS GRYNINGSTIMMAR.

ELSA TÖRNE HAR som bekant i någon af sina *Solidarböcker* pläderat för upprättandet af privata sjukhem, där mödrarna kunde finna tillflykt och vård vid och under den närmaste tiden efter barnens födelse. Och med den för henne särregna värma vältaligheten har hon skildrat fördelarna af en sådan anordning ur

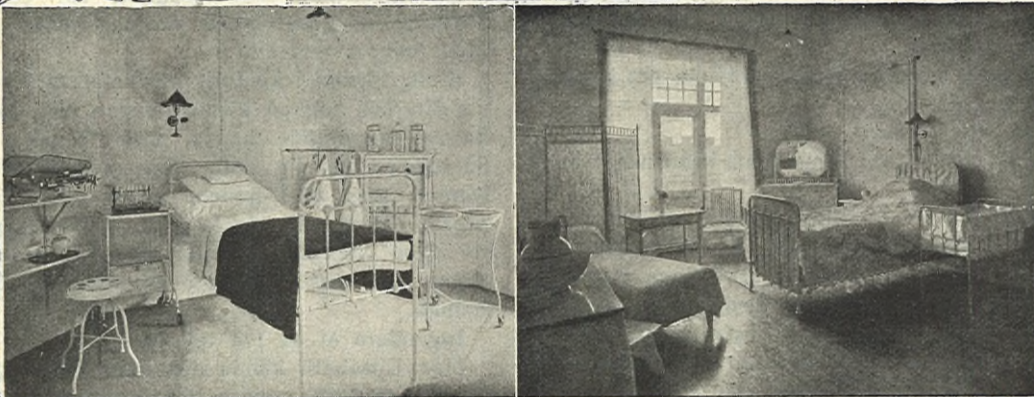
EFTER ett djärft längdsprång öfver hustak och obyggda tomter kommer Birgerjarlsgatan ned vid Odenagatan och fortsätter, bred och ljus, en aveny, där bara träden

hygienisk, estetisk och trefnadssynpunkt för modern själf och för det hem hon tillhör. Stockholm har emellertid saknat något sådant hem, intill dess nu helt nyligen doktorinnan Aina Aspelin och sjuksköterskan fru Freja Grafström tillsammans upprättat "Stockholms privata förlossningshem", Birgerjarlsgatan 110.

en vacker välkomst åt de små världsmedborgarna, en fridfull tillflyktsort för deras mödrar.

Afskildt för sig ligger förlossningsrummet, sorgfälligt utstyrt efter alla hy-

FRÅN "STOCKHOLMS PRIVATA FÖRLOSSNINGSHEM", SOM ÖPPNATS I DAGARNE. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. DOKTORINNAN AINA ASPELIN OCH FRU FREJA GRAFSTRÖM. 2. FÖRLOSSNINGSRUMMET. 3. ETT AF PATIENTRUMMEN.

ännu fattas, sin marsch upp mot norr, till dess den förlorar sig i Solnavägen. Ungefär där Freygatans biflod faller in, ligger det stora, nya hus, där "Stockholms privata förlossningshem" är inrymdt i 4:de och 5:te våningarna. Huset är ett vackert prof på den nya tidens smak i fråga om bostadsinredning, som i den unga Vasastaden är så talrikt representerad. Alla linjer äro enkla och lugna, alla färger äro ljusa och milda, och förvisso finnas här alla de moderna hjälpmedel hygienien och bekvämligheten hålla i sin tjänst: elektriskt ljus, hiss, centraluppvärmning, tvättbara väggar, golf och tak. — Här uppe ha fruarna Aspelin och Grafström ordnat sitt hem så smakfullt och praktiskt, det väl bör vara för det ändamål, hvar till det är afsedt. Patientrummen, med plats i allt för 14 patienter, ha möbler från Svensk Hemslöjd, mestadels hvitlackerade, och intrycket af det hela blir strålande ljusst och behagligt:

gienens fordringar, och där bredvid sterilisationsrummet. Badrum finnes äfven, uppvärmdt skåp för linnepersedlar o. s. v.

Medan doktorinnan Aspelin sköter ekonomifdelningen, har hennes vän fru Grafström, såsom examinerad sjuksköterska och barnmorska, vården af patienterna om hand. Vid hennes sida står en öfversköterska och några barnsköterskor. Patienterna kunna, om så önskas, använda egen barnmorska, liksom val af läkare är fritt. Doktor Oscar Gibson är hemmets inspektör.

Det intryck man får vid ett besök i hemmet är, att lämpligare personer än dessa två behagliga och älskvärda damer kunde knappast finnas för den uppgift, de nu tagit upp, och att redan det sätt, hvar på de inredt sitt hem, ger en antydning om den omsorg och kärlek, hvar med de komma att sköta sitt arbete.

E — ER.

Skönhetstäflingen.

kommer att utsträckas till in i december, hvadan fotografier alltjämt kunna till oss insändas. Men ehuru fristen är så pass lång, utgör detta intet skäl att fördröja täfplingsbildernas inlämnande, utan böra de sändas oss ju förr dess hellre.

Allt, som kan er kärlek grumla
Eller störa hemmets frid,
Måste vika, om hans Ande
Bor i hjärtat all er tid."

Runö prästgård sept. 1907.

ALMA ZETTERQVIST.

En frihetskamp.

Berättelse af Henning von Melsted.

(Slut fr. nr 42.)

MEN BORGMÄSTAREN hade fattat sympati för Elisabeth redan före hennes giftermål, då hon varit hembjuden i egenskap af lärarinna för de båda små. Efter hand hade denna sympati, som uppkommit lika mycket genom Elisabeths mjuka intagande väsen som genom hennes klara djupblå ögon, hennes friska hy och de ostyriga lockarna vid hennes panna, öfvergått till en obligat farbroderlig välvilja.

Borgmästaren önskade att något tillfälle skulle yppa sig att hjälpa Elisabeth Åkervall i hennes svårigheter.

Elisabeth hade skrivit till Lars och frågat honom, om han ville gå in på skilsmässa. Hon kunde inte längre tänka sig någon lycka för dem, och all hennes kraft att arbeta rann bort, sade hon, då hon visste, att hvad hon än kunde förtjäna, gick det aldrig till skuldernas betalning, utan i smålån till honom för hans lefnadssätts skull.

Hon fick ett strängt nej till svar. Skilsmässa det ville han inte.

En dag hände sig, att Elisabeth träffade borgmästaren i en spårvagn. Han hade måst resa upp till Stockholm för en knäskada, som han ådragit sig i vårhalkan. Han berättade om sitt missöde och frågade sedan, hur Elisabeth trufdes med sin skola. Hon såg klen ut . . .

Elisabeth svarade undvikande, men när hon skulle stiga af, steg äfven borgmästaren af, och så fingo de sällskap trottoaren framåt.

Människorna sågo nyfiket på dem, men de märkte det icke. För första gången talade Elisabeth med en juridiskt bildad person om sitt äktenskap, och det hon nu fick veta var inte af uppmuntrande natur. Inte nog med att man inte kunde få skilsmässa, om den andra parten satte sig däremot, det var icke en gång möjligt att få det, när båda makarna voro ense. Sådan var lagen. Det måste se ut som om endera maken rymt sin kos, och den som reste förverkade sin del i boet, om den andra maken icke var nog ädelmodig att låta nåd gå för rätt . . .

"Ja, men det är ju komedi?" sade Elisabeth. "Det är ju alldeles på tok", sade hon. "Inte en gång när man är ense?"

"Visst inte!"

Och borgmästaren slog handflatorna mot hvarandra.

"Res ur landet, ni eller er man! Annars går det inte."

"Men min man vill inte."

"Ja, då är det omöjligt," svarade borgmästaren.

"Förlåt en fråga," tillade han, "vill han inte, därför att han måste tänka sig att ge något underhåll åt er?"

"Det ha vi inte talt om."

"Det kan sticka i det . . . Nå, jag skall känna honom på pulsen, när jag kommer hem", lofvade borgmästaren och tog afsked af Elisabeth vid hennes port.

"Jaså, här bor ni," sade han och såg uppåt det höga huset.

"Ja!"

"Farväl då! . . . så länge!"

Och han gick haltande nedåt gatan.

En dag mottog Lars besök af stadens öfverhufvud, som berättade sitt sammanträffande med hans hustru och hvad de hade talt om tillsammans.

Men Lars for upp.

"Hvad har ni med min hustru att göra?"

PAPPERSMÖNSTER

fullt tillförlitliga, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmonster utan släp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmonster 50 öre, Kappmonster 60 öre. Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarna,) midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken el. postanvisning insändes till Iduns Mönsterafdelning, Drottningg. 51, Sthlm.

Köp Vänersborgs Balskor!
Bästa svenska fabrikat!
Lättat Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af Aktiebolaget

A. F. Carlsson Skofabrik,
Vänersborg
Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

REGISTRERADT
FABRIKS-MÄRKE
A. F. CARLSSONS SKOFABRIK
VÄNERSBORG

skrek han. "Låt henne vara bara!" Och han tog ett steg fram mot borgmästaren, som emellertid fick upp sin pincenez och satte den på näsan, betraktande den storväxte, koleriske mannen.

"Hvassa?" sade han torrt.

Då lugnade sig Lars Åkervall och återtog sin plats. Och borgmästaren började tala. Han talade en god stund, talade om hvilken aktningvärd kvinna fru Elisabeth var och väddade slutligen till Lars' rättskänsla.

Lars föreföll rörd.

Han svarade, medan han drog för gardinerna, ty solen stack in, att han gärna ville försörja både hustrun och barnet, om de bara flyttade till honom och inte bodde för sig...

Borgmästaren gick hem i känslan af att ha utfört en god gärning. Som domare visste han sin plikt vara att hellre jämka och mäkla fred än söka bringa en tvist till rättsligt afgörande genom dom.

Till sommaren lyckades Elisabeth att sälja skolan, så att hon blef fri från sin gäld, hvarpå hon reste ner till Lars med Siri. Äfven modern var med.

Nu skulle handlas efter en bestämd plan.

Mannen kunde enligt lag fordra att hans hustru bodde samman med honom och följde hans stånd och villkor, å andra sidan kunde skilsmässa erhållas, om det bevisades, att Lars förbrukade sina inkomster på ett dyrt lefnadsätt för egen del. Vicevärden i huset, där Åkervalls bodde, hade haft obehag af Lars' bullrande hemvändanden om nätterna och erbjöd Elisabeth bistånd för att komma på mannen med något graverande och sålunda skaffa henne den önskade skilsmässan.

När Elisabeth, Siri och modern anländt med tåget och Lars, som var till mötes på perongen, sett huru medtagna och kläna de sågo ut alla tre, kunde han knappt återhålla sina tårar. Lars hade med tiden blifvit allt mera känslfull och hans förmåga att göra skenbart ädelmodiga förslag och röras öfver sitt ädelmod på samma gång, som han aldrig förlorade blicken för det praktiska syftemål han följde, hade utvecklats under hans äktenskap. Sålunda hade han ifrat för att svärmodern skulle följa med Elisabeth och hälsa på.

Afsikten visade sig vara att söka återfå de reverser, som den gamla frun var i besittning af.

Denna plan lät sig icke förverkligas och svärmodern hemreste efter fjorton dagar under hot om att hon minsann skulle sätta mågen i konkurs, om han inte medgaf hennes dotter skilsmässa och skäligt underhåll.

Lars log åt dessa hotelser.

"Må käringen skrika," sade han. "Sätter hon mig i konkurs, så mister jag min plats här och får förflyttning till en landsstation med minskad lön, och det blir bara sämre för dig, lilla Lisa!"

Men Elisabeth tiggde:

"Ge mig fri, Lars, och låt mig få så pass att jag kan dra mig fram. Jag står inte ut..."

"Äh, stå ut!" svarade Lars.

"Far du," sade han. "Nog kan jag stämma, men inte ger jag något underhåll, och om jag kolar af, får du ingen pension... Du är klen och kan inte försörja dig själf, då får du vara glad att du är gift."

"Klen! Ja, det är jag därför att jag inte stått ut längre."

"Si så där, är det mitt fel nu också, att du gått och förtagit dig. Hvem hade bedt dig ta skolan!" brukade han säga. "Hvafalls?"

Så fort Lars ifrågasatte att någonting var hans fel, kunde icke Elisabeth fasthålla synpunkten, att hon icke själf hade skulden till sitt olyckliga lif. Hon föreställde sig, att om hon varit annorlunda, om hon varit starkare först och främst, om hon varit som borgmästarinnan till exempel, då hade Lars kunnat ändras.

Med förskräckelse tänkte hon på, att hon önskade Lars' död. Hon önskade den jämt, när han kom och när han gick. Förr hade hon aldrig kunnat nära någon ovilja mot honom, när hon såg honom sova. Då hade hon alltid tinat upp. Nu var det icke längre så... Nu såg hon icke längre i detta ansikte, som hon en gång älskat så lidelsefullt, annat än det råa och förstörda...

Lars Åkervall log åt sin svärmoders hotelser och ingen stund, då Elisabeth var samman med mannen, lämnades hon i fred för elakheter om modern. Till sist, då Siri såg Elisabeths ögon ständigt röda af gråt, började den lilla flickan förstå, att fadern, som kunde leka med henne och roa henne så förträffligt, inte var någon snäll människa.

"Pappa stygg! Siri inte tycka om pappa," sade hon en dag.

Det grep fadern.

"Du vänder den lillas sinne ifrån mig!" sade han.

Bara för ett år tillbaka skulle ett sådant yttlande i förening med ett så vekt tonfall från mannen ha varit nog för att bringa Elisabeth i uppror. Hon skulle ha bedyrat, att hon icke ville mannen något ondt, utan godt, om han bara ville sköta sig en liten smula och sluta upp att dricka. Nu satt hon tyst och skenbart oberörd.

Hennes känslkraft både till glädje och smärta var utnött!

Hon tänkte alltjämt på att det skulle bli bättre om mannen dog, då skulle hon få en liten pension och kunna lefva helt och hållet för Siri utan ständiga penningbekymmer. Hennes kvinnliga behof att hänge sig med hela sin själ hade småningom under striden med maken drifvit henne att omfatta barnet med en snart sagdt hysterisk tillgifvenhet. Det kom nästan aldrig mera i hennes tanke, att Siri icke var hennes eget barn. Därför träffade det henne som ett klubbslag, när Lars en dag medgaf henne skilsmässa på det villkoret, att hon afstod från barnet.

"Jag känner mig så främmande för dig numera, Lars," hade hon sagt till honom. "Det har gått något sönder för oss, och det kan aldrig bli helt igen, tro mig, och ge mig därför fri, Lars, gör det!"

Då hade han svarat med ett hänskratt:

"Nå ja, bevars, du kan gärna få skilsmässa för resten, men jag behåller barnet."

"Att du näns häna mig så!" utbrast Elisabeth.

"Håna? Därför att jag vill ta vård om mitt barn och inte lämna det i främmande händer!"

"Främmande!"

"Ja, var det inte så du sa?"

Mannen drog på sig handskarna, hatten hade han redan på sig. Hans stora, feta ansikte var upphettadt och rödt, en och annan svett-

pärla trängde fram på hans panna, och ögonen sågo glasartadt och ondt på hustrun.

Men Elisabeth fattade sig.

"Det rättaste är väl, att barnet får afgöra, om det vill stanna hos mig eller hellre vara hos dig," sade hon stillsamt.

"Det tycker du det, men det tycker inte jag. Hur ska ett litet barn kunna förstå sitt sanna bästa, när inte en gång en vuxen kvinna som du kan det?"

"Äh, en kvinna kan nog förstå sitt sanna bästa, fastän det ofta sker för sent," mumlade Elisabeth med hårdt sammanpressade läppar. Hon tänkte på sina onda aningar före giftermålet.

"Nåja, det är ju det jag säger. Därför om du nu får din vilja fram och jag går in på skilsmässa, så blir det sedan för sent att ändra," svarade mannen trankilt.

Då gaf Elisabeth tappt.

Hon föll nu maktlös på soffan och där låg hon länge. Hon hörde dörrrens skräll, då mannen gick, hon visste så väl hvart. I mynningen af gatan syntes stora torget med stadskällaren. Ofta hade hon legat de första åren ut genom dragluckan och sett efter Lars i ängsligt hopp, att han icke skulle taga vägen till krogen, men alltid hade hennes förhoppningar i det fallet kommit på skam.

Hvilka förhoppningar hade för öfrigt inte kommit på skam!

Hon stod nu framme vid fönstret och såg öfver gården förbi den hvita flaggstängen öfver taken bort mot skogstopparna, där en svag skiftning af grönt ännu dröjde, medan solen sjönk bakom molnen.

Stelt, liksom icke fullt medvetet, gick hon in till Siri och tog på henne kappan och mössan. Barnet betraktade henne, men frågade icke. Så klädde hon sig själf. Och med barnet vid handen gick hon genom gatan ut på landsvägen. Först när de kommit in i skogen, så att skog stängde på alla sidor, saktade hon stegen och satte sig på en sten med Siri i famnen.

Ingendera af de två talade.

Men Elisabeth kände den lillas hårda grepp om sin skuldra, och ju längre de sutto, desto säkrare blef hon att barnet skulle hon icke lämna. För barnet var hon i stånd att lida allt.

Och hon återtog med långsamma steg vägen till staden.

Teater och Musik.

KGL. TEATERN. Reprisen af Verdis "Rigoletto" slog väl ut. Man må rycka på axlarna hur mycket som helst åt den dansanta musik, hvarmed komponisten funnit tillständigt att delvis belysa den dystra handlingen, som faktum kvarstår dock att partituret innehåller många verkligt karaktärsfulla partier och fylls af en dramatisk schwung, som sällan mattas. Hr Forsells Rigoletto och fröken Hesses Gilda voro båda utmärkta i såväl sång som spel. Hr Ödmann visade en till det yttre ungdomlig och liffull hertig af Mantua, men stämman led af stark indisposition.

OSCARSTEATERN hade i måndags efter långvarig fångenskap ryckt sig fri ur "Den glada ankans" snärjande garn och sökt sig upp till högre konstnärliga regioner genom framförandet af Offenbachs opera "Hoffmanns äfventyr". Verket tillhör onekligen den bättre opera-comique-genren, fylldt som det är af sin upphofsmans friska melodiska ingifvelser och rikt på präktiga sångnummer, hvilka visserligen någon gång röja sin härstamning från operettens fader, men oftast bära en förnäm konstsmärke. Operan behöfver emellertid stora och kultiverade röster för att göra sig gällande, och i det hänseendet har Oscarsteatern ej så synnerligen mycket att bjuda.

Den nyengagerade fröken Osborne, som utför det dubbla kvinnliga hufvudpartiet, äger onekligen goda förutsättningar för operaframställning, ty hennes sopran är hög och vacker och tyckes ha fått god utbildning. Hon står också främst på spinnvidan, ehuru hennes utförande af rollerna ej saknar brister. I Lindorff-Coppelius

dubbeluppgifter är däremot hr Fr. Strömberg värd allt erkännande för en vacker sång och ett förträffligt spel. Hr Bergström likaså. Men därmed är det också slut. Hr Schückers Hoffmann och fröken Grünbergs Giulietta äro vokalt långt ifrån hvad de böra vara. Att rösternas volym ej förslår i dessa mycket fordrande uppgifter är redan beänkligt, men det jämnstruktura individualitetslösa sångsättet förstör rollernas karaktär. Körerna gingo bäst. — Operan är särdeles smakfullt uppsatt, men någon större framgång torde den knappt kunna påräkna.

ÖSTERMALMSTEATERN kom häromdagen med en öfverraskande premiär, öfverraskande dels emedan den bjöd på ett samspel, som var något på denna scen ovanligt i fråga om konstnärlig kraft och uttrycksfullhet, dels därför att själfva stycket var en dramatisk produkt af verkligt värde.

Då holländaren Herm. Heijermans första gången presenterades för svensk publik — i skådespelet "Kedjan" på Vasateatern — rönt man intresset af en djärf och stark diktarpersonlighet. Hans folkliga drama "Hoppet", som nu i förtjänstfull öfversättning af Axel Wikander framförs på Östermalmsteatern, bestyrker i ökad grad denna uppfattning.

Det är den holländska kustbefolkningens hårda lif, som skildras, tendentiöst och med en sjudande harm, som om dikteren själf vore en ättling af dessa fiskare, hvilka sucka under grymma krigslagar, tyranniseras och drivas i döden af samvetslösa skeppsredare. Författaren är såväl socialist som antimilitarist, och de anklagelser han genom fiskaren Geerts mun utslanger mot samhällets maktägande färgas alltigenom af den förtrampade slafvens heta vrede. Svagheten hos stycket är att författaren, i sin lust för svartmålning, gjort den förtryckande parten enbart till skurk och vampyr. Men till gengäld besitter dramat i enskilda scener en övertygande verklighetsfärg och ett äkta och gripande patos.

Utförandet hedrar, som sagdt, teaterns unga artistkär. I första planet står hr Sandborgs fiskar Geert, en talangfullt utarbetad typ, ung, senig, lidelsefull och med en klangstark röst, som får dialogen att sjuda och brinna. Fröken Hård af Segerstad visar i fiskarflickan Jos roll prof på ett kraftigt scentemperament, som en gång, fullt färdigbildadt, torde bli vår scenkonst till stor nytta.

Äfven de öfriga större och mindre rollerna utföras öfvervägande bra, och regien, för hvilken hr Hagman bär ansvaret, visar konstnärlig takt och sans. Stycket förtjänar alltså att länge bibehålla sig på repertoaren.

E. H.—n.

Konsertkvällar.

EN BLÄNKANDE halfmåne simmar öfver det Tessiniska slottets jättetårn, men dess ljus gör inget effekt mot storstadens stjärnkarta af glimmande gaslyktor, bågglampor och i blått, rött, gult, grönt och hvitt lysande spårvagnslanternor. Oktoberkvällen står junivarm och mörkblå öfver Stockholm och tornurens transparenta tidmätare peka mot nöjestimmarne.

Operan ger sin första symfonikoncert för säsongen, och af denna anledning vimla dess vestibuler och trappor några minuter före åttaslagent af i ljusa aftonkappor och skira slöjor insvepta damer samt af herrar i smoking under den halfförpna höstpaletån.

... I salongen ett växande sorl, ett vimmel af blotade kvinnoskuldor, rika toaletter, och koaffyrer, som växla i modell från Botticelli och Gretchen till det senaste parisermodet våldsamma härarkitektur. Som mot-sättning herrarnes högtidlighet i svart och hvitt och nackarnes nytändning eller ännu oftare den lysande fullmånen, som aldrig vet af något nedan.

På scenen surra, brumma och kvittra instrumenten i regellös disharmoni, men plötsligt gör dirigenten, kapellmästare A. Järnefelt entré, spänstigt och snabbt, instrumenten tystna på en gång under hans höjda taktpinne för att vid densamma nästa svängning falla in med första allegrot i Tschairowskys "Symphonie pathétique". Det är idel vemod och tungsinn i denna sats, men i de båda följande är dikteren ett anfall af god tylyne för att ej säga uppsluppenhet, ty där finnas glädje och sol i öfverraskande grad, och det patetiska får först i finalen rum att gråta ut i ett rörande adagio lamentoso.

Fr. Berwalds Elfenspiel är en välgjord, men föga intrycksstark komposition — älfvornas uppträdande om sommarnätterna lär ju också vara synnerligen flyktigt. Men dess mera realitet och lifsmust utströmmar ur J. Svendsens Norsk konstnärskarneval; i den har vinet ännu ej slagit af sig, äfventyret ej förlorat sin spänning. Efter detta stimulerande tonbad följa W. Stenhammars Ithaka och W. Peterson-Bergers Florez och Blanzeflor, båda byggda på de Levertinska dikterna och bredt och saftigt föredragna af hr Forsell. Särskildt den sistnämnda kompositionen besitter i sin svällande sångmelodi och lysande orkesterledsagning en ingifvelseglöd af stor och betagande mäktighet. Konsertens slutnummer utgöres af ryssen Rimsky-Korsakows lifliga, men dock konstnärligt behärskade Capriccio espagnol, hvilken, liksom programmet i dess helhet, tolkas ypperligt af hofkapellet under hr Järnefelts ledning.

Ett par kvällar senare styr en reducerad skara musikvänner kosan upp för Drottninggats ljusprickade ränna till Veteaskapsakademien, där Paul Viardot

4711
CORDIALE
En angenämt tilldragande parfym af högsta styrka och varaktighet.
Tillräckligt med en, högst två droppar för näsduken.

ger en fransk sonatafton, som ådagalägger, att den distinguerade fransmannen, bekant för stockholmarna sedan sitt förra besök härstädes tillsammans med Mar-teau, fortfarande behärskar sitt instrument som en hel karl, d. v. s. som den gedigne konstnär han är. Programmet upptager den från en nyss förfluten kammar-musikafton kända sonaten af Franck, en sonat af G. Fauré samt en dylik af Guillaume Lekeu, de båda sist-nämnda representerande en art af nyfransk musik, som på det hela taget är ganska melodios, men också rätt beskedlig. Dessa sonater säga ingenting om puls-lagen i ett människobroöst, de äro uteslutande exponer-ter af s. k. "god musik", som ej kommer förargelse åstad, utan väcker milda känslor, hvilket är bra, och såiga tankar, hvilket är motsatsen.

Publiken, enkannerligen den kvinnliga, inbillar sig bevista en promenadkonsert, tränger sig ut och in mellan bänkraderna vid hvarje heltaktpaus i partituret, talar högt, tappar kikare och utför en hel del andra bullersamma trefligheter.

Eva Mudoccis och Bella Edwards konsert avslutar den sistförflutna veckans rad af musiktilldragelser. Beethovens Kreuzersonat utgör programmets hufvudnummer och signora Mudoccis violin klarlägger dess rika innehåll, så att åhöraren en stund förnimmer suset af den stora konsten omkring sig. Pianisten mär-tar däremot ej med sitt parti, och den i några vokala nummer medverkande sångerskan fru Sigrd Malmberg har ingen lycklig afton på estraden. Men Eva Mudoccis violinspel dröjer, trots allt, kvar i erinringen som en klart lysande stjärna bland förbidragande moln.

E—t.

BARNENS GLÄDJE ÄR NATIONAL-DRYCKEN

LINGON-SAFT

HÄLSOSAM NÄRANDE :: OFÖR :: FALSKAD

Kontrollant: Prof. G. Lagerheim.

A.-B. LINGON, Göteborg.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 27 OKT.—2 NOV. 1907.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med potatis; mjölk; kaffe eller te med giffur. Middag: Stekt filé af slätvar med rémouladesås; späckad kalfsadel med legymer; ananaspudding med biskvier.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; omelett med fiskstufning (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt oxbringa med potatismos; soppa på blandad frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; falsk skoldpadda (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med ostsmörgåsar; kokt torsk med äggstanning och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsvälling; färsk strömming i låda med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Irländsk köttstufning; nyponkräm med grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; »pytt i panna» med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med potatis och skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kåldolmar; soppa på rödvin med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; gratin på

sill; kaffe eller te. Middag: Stekt kalfbog med lingon, saltgurka och potatis; äpplen med ris och vispad grädde.

RECEPT:

Stekt filé af slätvar (f. 6 pers.). 1 3/4 kg. slätvar, 1 1/2 msk. salt, 2 tsk. ättika, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 4 msk. smör (80 gr.), 2 kkp. fiskbuljong.

Beredning: Fisken urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Fenorna klipplas bort och fisken skäres i 4 filéer. Köttet skäres från skinet och filéerna gnidas in med en blandning af salt och ättika och få ligga 1 tim. De torkas änyo, penslas med det uppvispade ägget och beströs med stötta skorpor. Smöret brynes i en långpanna och filéerna brynas vackert i varm ugn, hvarefter fiskbuljongen påspådes och fisken får steka färdig omkr. 1/4 tim. Den upplägges på varmt serveringsfat, garneras med små kokta potatisar samt persilja och serveras med rémouladesås.

Rémouladesås (f. 6 pers.). 2 äggulor, 1/2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 4 msk. fin matolja, 3 hårdkokta äggulor, 2 små ättiksgurkor, 1 msk. kpris, 2 tsk. grön senap, 2 msk. dragonättika, eller vinaigre, 1 1/2 msk. beafsås, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Äggulorna röras med saltet och hvitpepparen i 15 min. Matoljan tillsättes droppvis under jämn rörning, därefter de hårdkokta och passerade äggulorna, ättiksgurkorna och kprisen, stötta i stenmortel och passerade samt den gröna senapen. Dragonättikan eller vinaigren nedröres litet i sänder, liksom beafsåsen. Sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden och såsen afsmakas noga.

Den serveras till stekt fisk eller kött.

Ananaspudding (f. 6 pers.). 4 äggulor, 1 äggvita, 100 gr. socker, 1/2 dcl. sherry, 1 dcl. ananassaft, 6 blad gelantinn, 1 burk ananas à 1 kr., 4 dcl. tjock grädde.

Beredning: Äggulorna, äggvitan, sockret, vinet och ananassaften vispas i en kastrull öfver elden, tills massan börjar sjuda och tjockna, vispningen fortsättes, tills krämen kallnat. En fjärdedel af ananasen skäres i små tärningar, hvilka urklappas all saft på linneduk och blandas i krämen. Därefter tillsättes det sköljda och i 2 msk. ananassaft upplösta gelantinnet. Sist nedröres den till hårdt skum slagna grädden. Massan hålles i vattensköldj och sockerbeströdd form och ställes på kallt ställe att stelna omkr. 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp

“Fabrikanten till heder och konsumenten till fullaste belåtenhet utföll försöket”, skriver en känd och framstående person om Lagermans Bryggalette.

»Det är den bästa dricka i världen» skriver en annan.

»Jag kan ej tillräckligt nog berömma detta fabrikat» skriver en tredje.

hålles formen 1/2 min. i varmt vatten. Den garneras med den öfriga ananasen skuren i skivfor, men ingen saft får påhållas. En ananas räcker för 12 personer, ty skivforna, som puddingen garneras med, kunna klyfvas.

Brynt oxbringa (f. 6 pers.). 2 1/2 kg. för- eller mellanbringa, 4 msk. salt, 4 lit. kokande vatten, 6 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 1 litet selleri, 2 stora morötter.

Beredning: Bringan tvättas med en duk doppad i hett vatten, ingnides med saltet och får ligga i ett djupt fat 1 dygn. Under tiden vändes bringan ett par gånger. Den knäcks och påsättes i det kokande vattnet. När spadet kokat upp, skummas det väl och kryddorna samt de ansade rot-sakerna illäggas. Bringan får därefter koka med tätt slutet lock, tills den är mör eller omkr. 3 tim. På botten af en långpanna hålles litet af spadet, bringan illäggas och insättes i ugnen att brynas väl.

Den skäres i vackra bitar och garneras med den skurna moroten samt persilja. Såsen silas, skummas och serveras som sky.

Kokt torsk med äggstanning (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. torsk, 2 msk. salt, 1 tsk. ättika.

Äggstanning: 4 ägg, 2 kkp. gräddmjölk, 2 msk. fint hackad persilja.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Fisken skrapas väl från stjärten uppåt, uppskäres och inälfvorna urtagas. Rom och lever till-varatagas. Den sköljes mycket väl och torkas med en fiskhandduk samt ingnides med saltet och ättikan och

får ligga 1/2 tim. En eldfast form smörjes med kallt smör. Fisken torkas änyo och skäres i bitar, hvilka ned-läggas i formen, tillika med den väl sköljda rommen och levern.

Till äggstanningen vispas äggen väl med mjölken och den sköljda samt fint hackade persiljan. Äggstanningen hålles öfver fisken, och formen öfver-bindes med smörpapper. Anrättningen kokas i vattenbad i ugnen omkr. 1 1/2 tim. eller, tills fisken kännes mjuk. Den serveras med skiradt smör och potatis.

Irländsk köttstufning (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. färbringa, 3 små rödlök, 1/2 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 lit. kokande vatten, 1 1/2 lit. råskalad potatis.

Till kastrullen: 1 msk. smör

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten och skäres i för servering lagom stora bitar. En järnkastrull smörjes med smör, kö-ttet nedlägges däri hvarfals med hälften af potatisen skuren i skivfor samt den i skivfor skurna löken och kryddorna. Det kokande vattnet tillsättes och köttet får sakta koka 3/4 tim. Då illäggas resten af potatisen skuren i skivfor och stufningen får ytterligare koka omkr. 1/2 tim. Köttet serveras midt på fatet, potatisen rundt omkring och såsen hålles öfver.

Plättar (f. 6 pers.). 3 kkp. mjöl, 1/2 tsk. salt, 2—3 ägg, 1 1/2 lit. grädd-mjöl, 2 msk. skiradt smör (40 gr.).

Till gräddningen: 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Mjöllet siktas i ett fat och blandas med saltet. Äggen vispas upp med 1/2 lit. af mjölken och nedröres i mjölet (med träslaf) litet i sänder, så att smeten ej blir klimpig. Därefter tillsättes det skirade men af-valnade smöret och resten af mjölken, hvarefter smeten får stå och svälla 1—2 tim. Plättpannan upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad och därmed penslas pannan. Smeten omröres väl och därpå gräddas tunna plättar, som upplägges på varmt serveringsfat.

Omelett med potatis och skinka (f. 6 pers.). 1/2 lit. kokt kall potatis, 2 hg. rökt skinka, 1/2 msk. fint hackad portug. lök, 1 msk. smör (20 gr.), 5 ägg, 4 dcl. tunn grädde, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker, 1 msk. fint hackad persilja.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Potatisen skalas och skäres i skivfor. Skinkan skäres i af-långa bitar. Löken fräses i smöret. Äg-gen vispas väl med grädden och ägg-

Joko: Hvad skall jag använda till min stortvätt?

Chromol-såpan

tillverkas endast vid **A. P. Sjöbergs Fabrik :: MALMÖ.**

stanningen afsmakas med salt och socker. En låg omelettform smörjes med kallt smör och häri nedläggas potatis, skinkan och löken hvarfvís. Sist öfverhålles äggstanningen och den fint hackade persiljan strös öfver. Omelett-gräddas i god ugnsvärme, tills den fått en vacker gulbrun färg.

Äpplen med ris (f. 6 pers.). 2 dcl. karolinarigrön, 3 lit. kokande vatten, 2 tsk. salt, 1 1/2 kkp. krossocker, 2 kkp. vatten, 2 lit. äpplen.

Marängmassa: 3 äggvitor, 6 msk. strösocker.

Beredning: Risgrynen sköljas och skällas i hett vatten. De påsättes i det kokande vattnet, tillsatt med saltet och få koka hastigt, tills de äro mjuka, men ej falla sönder. De upphållas i durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insättes därefter i varm ugn och omröres ofta med gaffel, tills de äro skiljda och allt vatten afdustat. Af sockret och vattnet kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena skalas, skäras i klyffor och kärnhusen bort-tagas. De läggas direkt i sockerlagen och få koka, tills de äro mjuka, då de upplägges på rundt serveringsfat. Sockerlagen hopkokas och hålles öfver frukten. Risgrynen läggs i en krans omkring. Äggvitorna slås till hårdt skum och sockret nedröres försiktigt i äggviteskummet. Marängmassan sprittas genom garneringssträtt öfver äpplena. Anrättningen sättes in i svag ugnsvärme för att marängen skall få en vacker ljusgul färg och bli halfforr. Den serveras varm eller kall med vispad grädde.

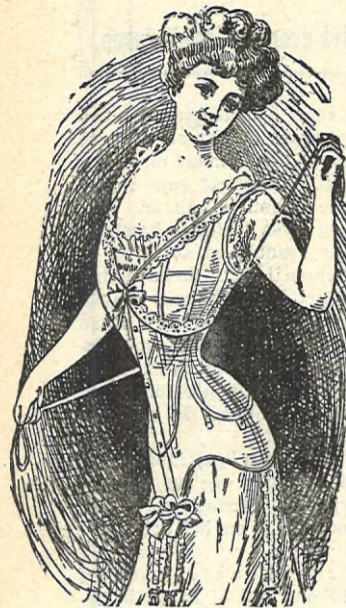
BARNKLÄDER

Största urval! Billigaste priser!

M. BENDIX,

16 Regeringsg., 5 Stureg. & 90 Drottningg.

OBS! Sändningar för benäget urval expedieras till ärade kunder samt till i landsorten bosatta personer.

Eleganta, välsittande
KORSETTER, REFORMLIF, BRÖSTHÅLLARE, färdiga och på beställning. DAMBINDOR.
A.-B. Svenska Korsettfabriken
Jansson & Co.
Hamngatan 20. Drottninggatan 48.
Vesterlånggatan 33. Handtvärkaregatan 15.

LEDIGA PLATSER

Vid
Örnköldsviks nya lasarett

blifver platsen som hushållerska ledig att tillträdas den 1 inst. dec. Årlig lön 500 kr. och allt fritt. Ansökan åtföljd af prästbevis och läkarebetyg samt öfriga handlingar, som sökande vill åberopa, ingifvas före 1 nov. till
Lasarettsdirektionen i Örnköldsvik.

Epidemisjuksköterskeplatser

finnes ledig 1 jan. i Älfsborgs län med station i Bengtsfors. Lön 600 kr. jämte 25 kr. årligen till utredning. Ansökan med betyg insändas till Kronolänsman K. Lundgren, Bengtsfors.

ANSPRÄKSLÖS, bättre flicka, kunnig i matlagning och villig att hjälpa till med öfriga hushållsgöromål, erhåller plats i Stockholm om svar m. foto., rek. och pret. uppgifves under adr. »Plikttrogen», Postkontoret, Linnégat., Stockholm p. r.

Epidemisjuksköterskeplatsen

inom Visnums provinsialläkaredistrikt Värmland, med station i närheten af Värmlands Säby, är ledig att tillträda den 1:a nästkommande december. Lön 500 kr., fria husrum och vedbrand, samt under tjänstgöring i epidemivård 25 öre, vid privatvård 50 öre per dag jämte fria skjutsar och kosthåll, vid desinfektion 1 kr. Sökande torde senast d. 10 nästk. nov. till underteckn. i bevitnad afskrift insända intyg, att sökande fyllt 22 år, har god frejd, är frisk och äger tillräckliga kroppskrafter samt att hon tjänstgjort minst sex månader å större sjukhus och minst en månad å större epidemisjukhus; kunskap i desinfektion af kläder och rum erforderlig.
Carlslund Verml. Säby d. 10 okt. 1907.
P. E. Ahlgvist,
Provinsialläkare.

FÖR en ung enkel flicka, hälst från landet, som vill vara husmodern till hjälp i alla inom ett hus förekommande göromål, finnes plats nu genast å landegendom. Svar med foto. jämte lönepr. till »M. B.», Elmestad.

I ingenjörsfam. tre pers. hushåll, jungfru i villasamhälle, närh. af Sthlm, får bildad hushållsfr. plats 1 nov. Nya Inack.B., Brunkebergsg 3 B., Sthlm.
VERKLIGT skicklig och snäll kokerska med godt sätt, kunnig i bakning, erhåller förmånlig plats hos ämbetsman i 4 personers hushåll. Goda betyg och ref. fordras samt uppgift å löneanspråk och ålder. Svar till »Ordentliga», Hernösand p. r.

SOM sällskap och hjälp åt en äldre herre önskas en bildad flicka, något kunnig i sjukvård och som äfven är villig hjälpa frun med sömnad. Svar med uppgift på lönepr. sändes under adress A. Evert, Sköfde

VÄL sykkunnig jungfru önskas till egendom nära Stockholm för sömnad, städning och uppässning åt frun och två större flickor. Svar med ref. till »Familj», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

I affärshus på landet hos nygift fam. önskas fr. 1 nov. en bättre flicka fullt kunnig i matlagning. Svar med lönepr. och om möjligt foto sändas snarast till »F. E. N.», Onsala p. r.

EN enkel arbetsam flicka, ej för ung, kunnig i matlagning och sömnad samt villig hjälpa till inomhus får plats 1 nov. eller senare i äldre pers. hushåll. Jungfru finnes. Svar med alla upplysningar och pret. till »Plikttrogen», Göteborg p. r.

EN anspråkslös flicka, ej under 18 år, van att sköta barn samt villig deltaga i förekommande göromål, erhåller plats 1:sta nov. i bättre familj där jungfru finnes. Svar hälst med foto. samt pret. till »Pärlitlig», Allm. Tidningskont., Gäfle.

EN väl situerad ungarl söker en huseföreständarinna af god familj och med godt sätt och utseende, musikalisk och med förmåga att göra hemmet treffligt. Svar till »Treffligt hem», Iduns exp.

BARNFRÖKEN, frisk, barnkär och ordentlig samt något kunnig i sömnad, erhåller god plats i familj i Helsingborg med 2 barn. Två jungfrur finnes Svar med goda rek. till »Nov. 1907», Helsingborg p. r.

EN vid kirurgisk praktik van sjuksköterska erhåller plats å klinik. Svar med lönepretitioner märkt »Klinika», sändes under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

GUVERNANT, medelålders, med god undervisningsförmåga, erhåller plats nu genast för tvne flickor om 10 o. 13 år. Svar med rek. och lönepr. under adr. fru Noline Berglund, Anneberg, Folkabo.

HUSHÅLLSKUNNIG ung dam får plats som hjälp och sällskap i barnlös familj, 2 jungfrur finnes. Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm.

BÄTTRE flicka, enkel och anspråkslös, ej under 20 år, barnkär, kunnig i enklare matlagning och villig att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål, erhåller genast god plats i köpmansfamilj på landet (Dalarne). Svar med foto., betyg och lönepr. till »Familjemedlem», Insjön p. r.

PLATSER finnes för en bättre, glad och hurtig flicka, som vill hjälpa en mamma med fyra stycken bråkstakar, den minsta fyra år gammal. Villig att städa och van att sy har företrädare. God lön och vänligt bemötande utlovas. Svar till »Hurtig», Gäfle p. r.

HUSEFÖRESTÄNDARINNA sökes till gästgivarvärd å landet. Sökanden bör vara kompetent att på egen hand ombesörja matlagning samt för öfrigt ordna inom hus förekommande göromål. Betygsafskrifter samt uppgift om ålder och löneanspråk sändes till »Fjällbygg», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Som hjälp

och sällskap till husmoder söker en svensk familj i Finland en barnkär och huslig svenska ej under 19 år. Den som fullständigt behärskar engelska i tal äger företräde. Svar med ref. och lönepr. till »Ingenjörsfamilj», Kotka.

FLICKA, event. kammarjungfru, skicklig i sömnad får strax god framtidsplats. Medlem af familjen. Utsökt smak fordras. Svar till »Energi», Sv. Telegrafb. Annonisaf., Helsingborg.

BILDAD flicka, barnkär, frisk och ej för ung får plats i Stockholm som lärarinna (nursery governess) för 2 flickor 6 och 4 år. Sykkunnighet fordras. Adress friherrinnan Carleson, Banérgatan 7, Stockholm.

FÖR ett ordentligt, pålitligt, bildadt o. barnkärt fruntimmer finnes plats att sköta ett mindre hem och 12 års dotter under den tid husmodern är bortrest. Platsen är att tillträda genast. Utförligt svar om lönepr., ref. och foto. m. m. till fru Henrik Akerson, Södertelje.

EN frisk, anspråkslös, bättre flicka, något kunnig i matlagning får plats på egendom i Södermanland som hjälpredda åt husmoder. Äfven se till barn då det så fordras. Medlem af familjen. Svar med löneanspråk till fru A. Julin, Kramnäs, Flen.

FÖR en bildad, pålitlig, barnkär flicka, med ordningssinne, kunnig i sömnad och villig att deltaga i vården om två barn 6 och 4 år, samt 2-4 timmars skriftlig dagligen finnes god plats att tillträda den 1:ste eller 15:de nov. Kokerska och husa finnes. Svar jämte betyg, lönepr. och foto. sändes snarast till fru E. Liljenström, Uppsala.

PLATSSÖKANDE

HUSEFÖRESTÄNDARINNA. Bättre något musikalisk flicka önskar plats hos aktingsvärd ungherre eller änkeman. Sökande är kunnig i ett hems skötande. Svar till »A. B.», Nyköping p. r.

UNG massös önskar plats i familj eller hos ensam dam. Hjälper äfven till med förefallande göromål. Svar till »Villig», Iduns exp., Stockholm.

23-ÅRIG hushållsvan, hurtig, glad flicka från bildadt hem, önskar plats i vänlig familj. Svar »Medlem af familjen», Iduns exp.

BILDAD, musikalisk flicka, önskar pl. som barnfröken i fin familj i Stockholm. Är mycket barnkär. Närmare upplysningar skriftligen till »19 år», Örebro p. r.

AU PAIR. Young English lady (speaking French but not Swedish) would be glad to be received in a high-class Swedish family in exchange for companionship and English conversation. Where she would have opportunity to mix in good society. References exchanged. »E.», Pelham House, Ventnor S.W. England.

SOM barnfröken för större barn eller kammarjungfru i god familj sökes plats af enkel flicka som är kompetent i all slags sömnad, flitig och ordningsam. Ref. finnes. Svar till »20 kr. i månaden», Örebro p. r.

UNG, bättre flicka från landet önskar till den 15 jan. komma i bättre familj, å större prästgård eller herrgård, att mot fritt vivre lära matlag. Är kunnig i handarb. samt villig deltaga i inomhus föref. görom. Svar till »Familjemedlem», Elmestad p. r.

Plats som sjuksköterska i familj önskas. Svar till »Sjuksköterska», Kopparberg p. r.

ANSPRÄKSLÖS huslig flicka van att själfständigt sköta och förestå ett hem söker dylik plats eller och som husmors hjälp. Helst i närheten af Stockholm. Svar märkt »Nov. 37», Iduns exp.

PRIVATVÅRD till sinnessjuk önskas af utexam. sköterska. Svar till »S. W.», Sala.

EN enkel, anspråkslös flicka önskar plats hos ensam dam eller i mindre hem. Lön önskas Svar till »1907», Sösdala p. r.

EN 18-års flicka önskar plats, är villig att deltaga i hvarjehanda inomhus förefallande göromål. Är barnkär. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem», Eskilstuna p. r.

Husmoder.

Medelålders, representativ änkefru önskar plats strax på nyåret, såsom husmoder i fint hem i mellersta Sverige. Utm. ref. o. rek. Svar till »Husmoder», Djursholm p. r.

UNG, bättre flicka önskar plats som hjälp o. sällsk. i fin fam. i Stockholm. önsk. anses som fam.-medl. Svar med uppg. om lön till »A. N.», Malmö p. r.

MOT fritt vivre önskas plats i bildad fam. (där det ej finnes små barn), hälst i Skåne, för att gå frun tillhanda. Är kunnig i matl., enkel innesömnad och handarbete. Svar till »S. L. N.», Iduns exp.

BÄTTRE, medelålders flicka från Bohuslän, sparsam och ordentlig, fullt kunnig i att sköta ett hem, söker plats hos ungarl eller änking. Sv. till »G.», Sundbyberg p. r.

UNG, bildad flicka önskar plats i familj på landet, hälst i Norrland, att deltaga i husliga göromål. Har genomgått en husmoderskurs i Fackskolan i Uppsala. Ingen lön önskas, vill anses som medlem af familjen. Svar till »Nugast», Uppsala p. r.

UNG, bättre flicka önskar plats i familj, som hjälp och sällskap. Van vid alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Gladlynt», Kalmar p. r.

Värdinneplats

sökes af bildad flicka, att med ordning och omtanke sköta ett hem. Huslig och sparsam. God och kärleksfull omvårdnad om barn finnes. Bästa ref. Svar till »Trefnad», Iduns exp.

BILDAD, huslig flicka, väl kunnig i matl., bakning, sömnad, handarb., söker plats. Vidare Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsgat. 27, Stockholm.

18-ÅRIG flicka med föräldrahem önskar komma till god och vänlig familj på landet för att hjälpa till med hennets göromål och därigenom få lära sig sköta ett hushåll. Önskar bli räknad som medlem af familjen och är villig betala något. Svar till »Vänligt hem», Iduns exp.

30-ÅRS, bildad, musik., barnkär flicka önskar plats i finare fam. (hälst på landet) såsom hjälp och sällskap, hushållsfröken eller barnfröken. Genomgått hushållskurs. Kunnig i alla ett hems sysslor, sömnad och handarbete, och inneh. mångårig plats så o. ref. Svar tacksamt till »Förlofvad», Kalmar p. r.

FÖRLOFVADE eller andra unga damer, som önska lära sig att praktiskt och med minsta möjliga hjälp sköta ett hem, erbjudas god inack. i vacker trakt i Västergötland. Tillfälle till piano och språklekt. Svar till »Försöks-Solidarhem», Iduns exp.

HERRAR erhålla god inack. i prästgård på landet. Adr. »Skogstrakte», Falköping p. r.

Godt hem

och kärleksfull omvårdnad önskas mot tillfredsställande ersättning för nervsjuk äldre dam i privat hem på landet, hälst i Västergötland. Svar till »X.», Ulfstorp.

LINDRIGT nervsjuk dam erhåller inackordering i bild. hem i stad där kärleksfull och god omvårdnad utlovas. Goda ref. Priset moderat. Svar till »T. V. verkligt hemlifs», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

INSTITUTRICE distinguée habitant ville avec grand jardin, magnifiques vues sur montagnes, facilité pour sports, excursions etc., à 15 minutes de Genève, recevait des dames et des demoiselles désirant etudier le français. Mlle E. Jany, Villa du grand Salève, Chêne Genève, Suisse. Svenska referenser.

INACKORDERING. I ett aktadt godt stilla hem på landet i vacker trakt af Skåne finnes från 1:sta nov. plats för en ung frisk flicka af god familj att lära hushåll och för öfrigt allt som hör till ett hems skötande. Eget rum och tvätt. Pris pr månad 50 kr svar till »Fru Anna», Löfvestad p. r.
HUSHÅLLSELEVER. Två anspråkslösa flickor önska mot betaln. få lära hushåll å herregård eller i annat större hem i liflig trakt. Svar snarast möjligt till Th. Nilsson, Eneborgs aveny 16 I, Helsingborg.

Tolarps pensionat

för bröstsjuka, adr. Tenhult.
Eget hem vid Djursholm.

Af en sällsynt tillfällighet finnes en konstnärlig och hemtreflig villa med härlig sjöutsikt, vacker trädgård och tomt med stora furor och ekar nu till salu för solid köpare på moderata och bekväma betalningsvillkor. Villan innehåller 7 rum och kök, badrum, präktig veranda goda källarutrymmen m. m. Särdeles lämplig för mindre familj. Bekvämate kommunikationer med elektrisk anhaltstation vid själfva tomtgränsen. Närmare upplysningar genom korrespondens med Fagervik», Iduns byrå, Stockholm.

Johann Maria Farinas

Eau de Cologne med Kölnerdömen, frisk och af en oförliknelig finhet, erhålles lädvis och pr flaska till partipriser vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Lämplig present vid alla tillfällen. Två till partipris.

Profva
vårt
Pilsner-Dricka!
2 kronor pr 25/2 buteljer.
GUSTAF PIEHLS Bryggeri-Aktiebol.
Götgatan 66.
Allm. tel. 36 56, Rikstel. 18.

FINNES duglig och energisk skolkökslärarinna, ej för ung, som har lust att tillsammans med undervisningsvan slöjdslärarinna öppna slöjd- och hushållsskola, så gif svar för vidare korrespondens till »Hösten 1908», Iduns exp.

BILDAD fruntimmer med goda betyg och ref. önskar hyra, arrendera eller köpa en mindre byggnad på c:a 2 rum och kök med c:a ett eller 1/2 tunnland jord, vid stationssamhälle eller ort där bokföringsarbete kunde påräknas. Svar med upplysningar emotes tacksamt under adress »Hösten 1907 eller våren 1908», Norrtelje.

ISLAVEDS
LUBLIN & Co
Stockholm.
Partiförsäljare: LUBLIN & Co
Stockholm. Allm. tel. 87 98, 56 89.
Rikstel. 608 117 68.

WOLKES Levereras å
CALORIC alla 1:a klas-
sers restau-
ranter - - -
Telefon 489
Priskuranter
GUST.WOLKE på begäran.

Kurs i Klädsömnad
Grundlig undervisn. i mönsterritning, tillskärning, profning. Eleven syr endast eget arbete. Lektionstid 11-3. Elever mottagas dagligen. Obs! Profningsstomme efter hvars och ens kroppsförm. Prospekt på begäran.
Grefteureg. 30 B. 3 tr. A. T. Ö. 4382.
Selma Wahlgren.

Örebro Kexfabriks Odessa-Marmelad
rekommenderas!
Öfverträffad kvalitet!
Framställd af den finaste
:: :: utländska frukt :: ::

Crème de Cholepalmine
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tubor å 30 och 75 öre
hos Herrar Special-, Färg- och Parfymerhandlarna m. n. samt å Apoteken.

Undertecknad lämnar råd vid hems konstnärliga ordnande.
Konsultationstid 2-3 e. m.
Colma Hallbeck, Regeringsg. 54, 4 tr. (hiss.)
Tel Brunkeb. 30 13.

Prenumerera på **Barngarderoben.**